ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 18.11.2020
COM(2020) 751 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Επικαιροποιημένη έκθεση σχετικά με την ενισχυμένη εποπτεία – Ελλάδα, Νοέμβριος 2020

{SWD(2020) 751 final}

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Οι οικονομικές εξελίξεις και πολιτικές στην Ελλάδα παρακολουθούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 472/2013 ([1]). Με την εφαρμογή της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα([2]) αναγνωρίζεται το γεγονός ότι η Ελλάδα χρειάζεται να συνεχίσει να εφαρμόζει μέτρα για την αντιμετώπιση πηγών ή πιθανών πηγών οικονομικών και χρηματοοικονομικών δυσκολιών, εφαρμόζοντας παράλληλα διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη ισχυρής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Η ενισχυμένη εποπτεία παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παρακολούθηση των οικονομικών εξελίξεων και τη συνέχιση της εφαρμογής πολιτικών που απαιτούνται για τη διασφάλιση βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης. Επιτρέπει την τακτική αξιολόγηση των πρόσφατων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών εξελίξεων στην Ελλάδα, καθώς και την παρακολούθηση των όρων χρηματοδότησης του δημόσιου χρέους και επικαιροποιήσεις της ανάλυσης της βιωσιμότητας του χρέους. Η ενισχυμένη εποπτεία αποτελεί επίσης το πλαίσιο για την αξιολόγηση της γενικής δέσμευσης που ανέλαβε η Ελλάδα έναντι της Ευρωομάδας της 22ας Ιουνίου 2018 για τη συνέχιση και την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, καθώς και για τη διασφάλιση των στόχων των σημαντικών μεταρρυθμίσεων που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων χρηματοδοτικής συνδρομής. Στο πλαίσιο αυτό, με την ενισχυμένη εποπτεία παρακολουθείται η υλοποίηση των ειδικών δεσμεύσεων για την ολοκλήρωση των βασικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του προγράμματος σε έξι κύριους τομείς με συμφωνηθείσες προθεσμίες έως τα μέσα του 2022, και συγκεκριμένα: i) δημοσιονομικές και δημοσιονομικές-διαρθρωτικές πολιτικές, ii) κοινωνική πρόνοια, iii) χρηματοπιστωτική σταθερότητα, iv) αγορές εργασίας και προϊόντων, v) Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας και ιδιωτικοποιήσεις, και vi) εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης ([3]).

Η παρούσα έκθεση είναι η όγδοη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα. Η έκθεση βασίζεται στα πορίσματα αποστολής που πραγματοποιήθηκε εξ αποστάσεως στις 19 και 20 Οκτωβρίου 2020 και σε τακτικό διάλογο με τις αρχές. Η αποστολή πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα([4])· το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συμμετείχε στο πλαίσιο του κύκλου μεταπρογραμματικής παρακολούθησης, ενώ ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας συμμετείχε στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης και σύμφωνα με το μνημόνιο συνεννόησης, της 27ης Απριλίου 2018, για τις σχέσεις εργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Στην παρούσα έκθεση αξιολογείται η υλοποίηση

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα, ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1.

([2]) Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2020/1142 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2020, σχετικά με την παράταση της ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα, ΕΕ L 248 της 31.7.2020, σ. 20.

([3]) https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf

([4]) Μέλη του προσωπικού της ΕΚΤ συμμετείχαν στην αποστολή ελέγχου σύμφωνα με τις αρμοδιότητες της ΕΚΤ και, ως εκ τούτου, παρείχαν εμπειρογνωσία σχετικά με τις πολιτικές για τον χρηματοπιστωτικό τομέα και μακροοικονομικώς κρίσιμα ζητήματα, όπως οι πρωταρχικοί δημοσιονομικοί στόχοι και οι ανάγκες βιωσιμότητας και χρηματοδότησης. Της αποστολής ελέγχου προηγήθηκε τεχνική αποστολή, που πραγματοποιήθηκε επίσης εξ αποστάσεως, από τις 30 Σεπτεμβρίου έως τις 8 Οκτωβρίου 2020.

των δεσμεύσεων της Ελλάδας έναντι της Ευρωομάδας όσον αφορά την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων έως τα μέσα του 2020.

Η έκθεση αυτή θα μπορούσε να χρησιμεύσει ως βάση για να αποφασίσει η Ευρωομάδα την αποδέσμευση της επόμενης δέσμης μέτρων για το χρέος που εξαρτώνται από την εφαρμογή συγκεκριμένων πολιτικών, ύψους 767 εκατ. EUR. Τα μέτρα αυτά συμφωνήθηκαν με την Ευρωομάδα στις 22 Ιουνίου 2018 και περιλαμβάνουν τη μεταβίβαση ποσών ισοδύναμου εισοδήματος που προήλθαν από την κατοχή ελληνικών ομολόγων των κεντρικών τραπεζών στο πλαίσιο του προγράμματος για τις αγορές τίτλων και της συμφωνίας για τα καθαρά χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και την απαλλαγή από την προσαύξηση του επιτοκίου για ορισμένα δάνεια που χορηγήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας. Η τρίτη δόση των μέτρων για το χρέος που εξαρτώνται από την εφαρμογή μέτρων πολιτικής αποδεσμεύτηκε μετά τη συνεδρίαση της Ευρωομάδας της 11ης Ιουλίου 2020, μεταξύ άλλων με βάση την αξιολόγηση της υλοποίησης των ελληνικών δεσμεύσεων για τα τέλη του 2019, οι οποίες περιλαμβάνονταν στην έκθεση ενισχυμένης εποπτείας που εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 20 Μαΐου 2020 ([5]) και λαμβανομένων υπόψη των έκτακτων περιστάσεων που προκάλεσε η έξαρση του κορονοϊού.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η παρούσα έκθεση εκπονήθηκε σε μια περίοδο κατά την οποία τα περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν αναζωπύρωση της πανδημίας. Παρά την πρόσφατη αύξηση των μολύνσεων, η Ελλάδα έχει κατορθώσει μέχρι σήμερα να συγκρατήσει σε σχετικά ικανοποιητικό βαθμό την εξάπλωση του κορονοϊού, χάρη και στην έγκαιρη αντίδραση που υπήρξε στις περιφέρειες οι οποίες αντιμετωπίζουν αύξηση του αριθμού νέων κρουσμάτων. Οι αρχές ενισχύουν την ετοιμότητα του συστήματος υγείας και διευρύνουν την ικανότητα διεξαγωγής διαγνωστικών εξετάσεων, ενώ ταυτόχρονα διευρύνουν και προσαρμόζουν το σύνολο των δημοσιονομικών μέτρων και των μέτρων ρευστότητας με τα οποία παρέχεται βοήθεια στα άτομα και τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την πανδημία. Τα μέτρα αυτά συμβάλλουν μεν στην άμβλυνση του κοινωνικού και οικονομικού κόστους της πανδημίας αλλά, σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, η ελληνική οικονομία αναμένεται παρόλα αυτά να υποστεί μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας στην ΕΕ, λόγω της μεγάλης έκθεσής της στον τουρισμό και του μεγάλου μεριδίου των μικρών επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν περιορισμένη ικανότητα προσαρμογής. Η πανελλαδική απαγόρευση κυκλοφορίας για τρεις εβδομάδες που ανακοινώθηκε στις 5 Νοεμβρίου, και η πιθανή παράτασή της ανάλογα με την εξέλιξη της πανδημίας, θα μπορούσε να αποδυναμώσει τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές περισσότερο από ό,τι προβλέπεται επί του παρόντος.

Παρά τις ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες, οι οποίες κατέστησαν αναγκαία την εστίαση σε πιο άμεσες προτεραιότητες, η Ελλάδα έχει επιταχύνει σημαντικά τον ρυθμό εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων κατά τους τελευταίους μήνες. Το σημαντικότερο είναι ότι ο πτωχευτικός κώδικας ψηφίστηκε από τη Βουλή. Πρόκειται για μείζονα μεταρρύθμιση του πλαισίου αφερεγγυότητας, η οποία αναμένεται να διευκολύνει την επίλυση βασικών προκλήσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Οι αρχές καταρτίζουν επί του παρόντος παράγωγο δίκαιο, το οποίο θα καθορίσει σημαντικές πτυχές του νέου πλαισίου, και παράλληλα αναπτύσσουν την υποδομή, δύο στοιχεία απαραίτητα για την αποτελεσματική εφαρμογή του κώδικα από την 1η Ιανουαρίου 2021. Ένα μακροχρόνιο εμπόδιο στη μεταρρύθμιση του ανθρώπινου δυναμικού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων

([5]) https://ec.europa.eu/info/publications/enhanced-surveillance-report-greece-may2020_el

αντιμετωπίζεται μέσω της συμφωνίας να θεσπιστεί η νομοθεσία για το συμπληρωματικό της μισθολόγιο, η οποία θα ενισχύσει την ικανότητά της να προσελκύει και να διατηρεί προσωπικό υψηλού επιπέδου. Οι αρχές σημειώνουν επίσης πρόοδο όσον αφορά ορισμένες εμβληματικές ιδιωτικοποιήσεις, αν και άλλες έχουν καθυστερήσει λόγω της πανδημίας.

Επιπλέον, έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος στους ακόλουθους τομείς:

- **Δημοσιονομικές-διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις**, με την ολοκλήρωση του συστήματος του Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου, μια σημαντική μεταρρύθμιση των δημόσιων συμβάσεων που προβλέπεται να εγκριθεί έως το τέλος του έτους, την πρόοδο των μεταρρυθμίσεων για την επιτάχυνση της υλοποίησης των δημόσιων επενδύσεων και τις θετικές εξελίξεις όσον αφορά την εκκαθάριση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, οι οποίες θα πρέπει να διατηρηθούν·

- **Δημόσια διοίκηση**, με σταθερή πρόοδο όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων και την έναρξη εφαρμογής ενιαίας διαδικασίας επιλογής για τις θέσεις ανώτερων διοικητικών στελεχών σε οντότητες του δημόσιου τομέα. Οι αρχές έχουν επίσης σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την υλοποίηση του φιλόδοξου ψηφιακού θεματολογίου τους·

- **Ενέργεια**, όπου η δρομολόγηση του μοντέλου-στόχου για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας πραγματοποιήθηκε την 1η Νοεμβρίου 2020 εκπληρώνοντας έτσι μια μακροχρόνια δέσμευση.

Οι αρχές αποσαφήνισαν επίσης την κατάσταση όσον αφορά τη μελλοντική πορεία σε τομείς στους οποίους η πλήρης υλοποίηση των υφιστάμενων δεσμεύσεων ήταν ανέφικτη λόγω προηγούμενων καθυστερήσεων ή εξαιτίας του αντικτύπου της πανδημίας. Οι αρχές άρχισαν εκ νέου την είσπραξη των δαπανών για την υγεία στο πλαίσιο του μηχανισμού αυτόματης επιστροφής (clawback) και συμφώνησαν να οριστικοποιήσουν τη νομοθεσία για την πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη έως την έκδοση της 10ης έκθεσης, υλοποιώντας παράλληλα επαρκώς τις αρχές της μεταρρύθμισης του 2017, η οποία δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί πλήρως. Έχουν επίσης καθοριστεί σαφή χρονοδιαγράμματα για τη μεταρρύθμιση των διαδικασιών αδειοδότησης επενδύσεων, τα οποία παρακολουθούνται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας, ενώ έχει σημειωθεί σταθερή πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή του χάρτη πορείας για την κατάρτιση κτηματολογίου. Οι αρχές συμφώνησαν επίσης να επανεκκινήσουν δύο συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις που έχουν πληγεί σοβαρά από την πανδημία του κορονοϊού, και συγκεκριμένα την αναθεώρηση των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων σε όλη τη χώρα και την ολοκλήρωση του στοιχείου ενεργοποίησης του συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος. Μια τελική πρόταση για το αντιμονοπωλιακό διορθωτικό μέτρο που σχετίζεται με την παραγωγή λιγνίτη της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού έχει υποβληθεί στην Επιτροπή και αναμένεται να υποβληθεί σε έλεγχο αγοράς μόλις οι αρχές δώσουν την τελική τους έγκριση. Ο στόχος που έχει τεθεί για τη στελέχωση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων δεν επιτυγχάνεται αλλά οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι οι τρέχουσες διαδικασίες προσλήψεων στο Υπουργείο Οικονομικών δεν θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην ικανότητα της ΑΑΔΕ.

Η αποτελεσματική και κατάλληλη χρήση των πόρων που είναι διαθέσιμοι στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα μπορούσε να βοηθήσει την ελληνική οικονομία να ανακάμψει από την τρέχουσα κρίση και να υπερβεί τις προκλήσεις που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει, παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί. Η επιμονή στις προσπάθειες μεταρρύθμισης ώστε να αντιμετωπιστούν οι εναπομείναντες

παράγοντες ευπάθειας είναι ουσιαστικής σημασίας. Τα σημαντικά κονδύλια που δικαιούται να λάβει η Ελλάδα μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, εάν χρησιμοποιηθούν αποδοτικά και κατάλληλα, μπορούν να στηρίξουν την ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διττή μετάβαση κατά τα επόμενα έτη. Οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις, στο πλαίσιο του επικείμενου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αναμένεται να συνεχίσουν και να συμπληρώσουν τις προηγούμενες και τις τρέχουσες μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας ενισχυμένης εποπτείας.

Η παρούσα έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, παρά τις αντίξοες περιστάσεις που προκάλεσε η πανδημία του κορονοϊού, η Ελλάδα έχει αναλάβει τις απαραίτητες ενέργειες για να επιτύχει τις ειδικές της δεσμεύσεις. Κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, τα πρωτοφανή γεγονότα οδήγησαν σε ραγδαία οικονομική ύφεση και σε στασιμότητα ορισμένων μεταρρυθμίσεων λόγω της ανάγκης να αντιμετωπιστούν πιο άμεσες προτεραιότητες. Ωστόσο, τους τελευταίους μήνες οι αρχές κατόρθωσαν να επανεκκινήσουν τις εργασίες ως προς τις δεσμεύσεις και να υλοποιήσουν ορισμένες θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις. Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα εκφράζουν την ικανοποίησή τους για τη στενή και εποικοδομητική συνεργασία σε όλους τους τομείς και ενθαρρύνουν τις αρχές να διατηρήσουν τη δυναμική που έχει δημιουργηθεί και, όπου απαιτείται, να εντείνουν τις προσπάθειες για την ταχεία ολοκλήρωση της εφαρμογής της πρωτογενούς νομοθεσίας που θεσπίστηκε πρόσφατα, ιδίως όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, όπου πολυάριθμες νομοθετικές πράξεις του παράγωγου δικαίου πρόκειται να ολοκληρωθούν και να ψηφιστούν σύντομα.

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Η ελληνική οικονομία έχει υποστεί βαρύ πλήγμα από την πανδημία του κορονοϊού. Η οικονομία συρρικνώθηκε κατά -14,2 % το δεύτερο τρίμηνο του 2020, καθώς η οικονομική δραστηριότητα περιορίστηκε προκειμένου να σταματήσει η εξάπλωση της πανδημίας. Ο τομέας των υπηρεσιών επλήγη ιδιαίτερα και κατά τη θερινή περίοδο λόγω της σημασίας του διεθνούς τουρισμού. Ενώ η αύξηση του ποσοστού ανεργίας υπήρξε σχετικά χαμηλή μέχρι στιγμής, εν μέρει λόγω των συστημάτων προστασίας που τέθηκαν σε εφαρμογή εγκαίρως από τις αρχές, η απασχόληση έχει πληγεί εντονότερα λόγω της μείωσης της ζήτησης για εποχικά εργαζόμενους. Η υποτονικότητα της οικονομίας, καθώς και η πτώση των τιμών της ενέργειας, αναμένεται να οδηγήσουν σε προσωρινή μείωση των τιμών καταναλωτή το 2020.

Καθώς ο αριθμός των νέων κρουσμάτων κορονοϊού εξακολουθεί να αυξάνεται, η ανάκαμψη πιθανώς θα είναι κάπως βραδύτερη από ό,τι αναμενόταν προηγουμένως. Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, το πραγματικό ΑΕΠ αναμένεται να μειωθεί κατά 9 % το 2020 και να αυξηθεί κατά 5 % το 2021. Οι προβολές λαμβάνουν υπόψη μόνο σταδιακή αύξηση της ζήτησης τουριστικών υπηρεσιών, πιο επιφυλακτική συμπεριφορά των καταναλωτών όσον αφορά τις δαπάνες, συνεχιζόμενη αβεβαιότητα και μείωση των κερδών στον τομέα των επιχειρήσεων. Οι αρχές έλαβαν πολυάριθμα μέτρα για την άμβλυνση των οικονομικών επιπτώσεων των μέτρων ανάσχεσης της πανδημίας το 2020, καθώς και μέτρα τόνωσης της συνολικής ζήτησης το 2021. Οι προβλέψεις αυτές οριστικοποιήθηκαν πριν από την ανακοίνωση της απαγόρευσης κυκλοφορίας για 3 εβδομάδες, στις 5 Νοεμβρίου 2020, και των σχετικών μέτρων στήριξης ([6]).

([6]) Οι προβλέψεις καταρτίστηκαν λαμβανομένων υπόψη των πληροφοριών που ήταν διαθέσιμες έως την καταληκτική ημερομηνία της 22ας Οκτωβρίου 2020. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις

Η αβεβαιότητα και οι κίνδυνοι που περιβάλλουν τις προοπτικές είναι πολύ υψηλοί, λόγω της αβεβαιότητας που επικρατεί όσον αφορά την εξέλιξη της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης. Η αυξανόμενη αυστηρότητα των περιορισμών που εφαρμόζονται ήδη στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές. Οι πρόσθετοι περιορισμοί στην κυκλοφορία προσώπων και αγαθών κατά τους προσεχείς μήνες στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό –δεδομένης της σημασίας του διεθνούς τουρισμού– εξακολουθούν να αποτελούν σημαντική πηγή αβεβαιότητας. Περαιτέρω κινδύνους δυσμενέστερων εξελίξεων ενέχουν οι αυξημένες γεωπολιτικές εντάσεις στην περιοχή και οι συνεχείς μεταναστευτικές πιέσεις. Από την άλλη πλευρά, τα μέτρα στήριξης που θεσπίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Next Generation EU, θα μπορούσαν να στηρίξουν σε σημαντικό βαθμό τη ζήτηση το 2021 και να ενισχύσουν τα βασικά οικονομικά μεγέθη και την ανθεκτικότητα στο μέλλον. Πιο συγκεκριμένα, στις προβλέψεις της Επιτροπής δεν συνυπολογίζεται ο αντίκτυπος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς αυτό βρίσκεται ακόμη σε πρώιμο στάδιο κατάρτισης. Μόλις προσδιοριστούν, εγκριθούν και εφαρμοστούν πλήρως, οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του σχεδίου αναμένεται να έχουν θετικό αντίκτυπο στις προοπτικές ανάπτυξης.

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος της οικονομικής ύφεσης και το κόστος των μέτρων έκτακτης ανάγκης που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορονοϊού αναμένεται να προκαλέσουν μεγάλο δημοσιονομικό έλλειμμα εφέτος. Το πρωτογενές ισοζύγιο που παρακολουθείται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας προβλέπεται να φθάσει στο -4,4 % του ΑΕΠ το 2020. Εκτός από την υστέρηση των εσόδων που προκάλεσε η ύφεση, η προβολή λαμβάνει υπόψη την παράταση των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρχές για την άμβλυνση της ύφεσης τους τελευταίους μήνες. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται αύξηση του συνολικού κονδυλίου των «επιστρεπτέων προκαταβολών» σε εταιρείες, καθώς και επεκτάσεις υφιστάμενων μέτρων στήριξης τόσο στους ανέργους όσο και στους εργαζομένους των εταιρειών που πλήττονται από την πανδημία. Η πρόβλεψη λαμβάνει επίσης υπόψη την καταβολή των αναδρομικών ποσών σύνταξης στους συνταξιούχους μετά την απόφαση που εξέδωσε το Συμβούλιο της Επικρατείας τον Ιούλιο του 2020, για σύντομο χρονικό διάστημα πριν από την έναρξη ισχύος της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος του 2016.

Η δημοσιονομική πολιτική της Ελλάδας αναμένεται να συνεχίσει να στηρίζει την ανάκαμψη καθ' όλη τη διάρκεια του 2021. Ενώ τα περισσότερα από τα μέτρα που ελήφθησαν το 2020 στόχευαν τον άμεσο αντίκτυπο της πανδημίας (δαπάνες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, στήριξη για την περίοδο απαγόρευσης της κυκλοφορίας, αναβολές της καταβολής φόρων κ.λπ.), οι αρχές εξήγγειλαν επίσης προσωρινά μέτρα για την ευρύτερη τόνωση της ζήτησης και της απασχόλησης το 2021. Σε αυτά περιλαμβάνονται η μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες και η αναστολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για τον ιδιωτικό τομέα, καθώς και μια νέα προσωρινή επιδότηση προσλήψεων. Τα μέτρα αυτά κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση όσον αφορά τη μείωση της υψηλής φορολογικής επιβάρυνσης της εργασίας, ενώ ο προσωρινός χαρακτήρας τους συνάδει με τον στόχο της διασφάλισης της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών μεσοπρόθεσμα. Ο καθορισμός της δημοσιονομικής πολιτικής που

φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 δημοσιεύονται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2020-economic-forecast_el.

έχει προγραμματιστεί για το 2021 λαμβάνει υπόψη τη συνεχιζόμενη εφαρμογή της γενικής ρήτρας διαφυγής το 2021.

Σύμφωνα με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος του 2021, αναμένεται ότι το πρωτογενές έλλειμμα που παρακολουθείται στο πλαίσιο της ενισχυμένης εποπτείας το 2021 θα ανέλθει στο 1,1 % του ΑΕΠ. Οι προβολές των αρχών λαμβάνουν υπόψη τα νέα μέτρα, ένα ειδικό αποθεματικό, το οποίο θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει άμεσες ανάγκες που ενδέχεται να προκύψουν από την εξέλιξη της πανδημίας, και ένα φιλόδοξο 7ετές πρόγραμμα αμυντικών δαπανών. Οι προβολές των αρχών είναι πιο αισιόδοξες από τις φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, οι οποίες προβλέπουν πρωτογενές έλλειμμα 3,4 % του ΑΕΠ το 2021. Ωστόσο, μεγάλο μέρος της διαφοράς οφείλεται σε μεθοδολογικές παραδοχές σχετικά με α) την προαναφερόμενη στατιστική καταγραφή ορισμένων από τα μέτρα έκτακτης ανάγκης βάσει κανόνων που αποσαφηνίστηκαν μόνο μετά την υποβολή του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος, και β) την ενσωμάτωση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο μακροοικονομικό σενάριο των αρχών ([7]). Πέραν αυτών, οι προβλέψεις της Επιτροπής είναι πιο επιφυλακτικές όσον αφορά το κλείσιμο του ελλείμματος στον λογαριασμό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που προβλέπεται στο σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος, δεδομένου ότι δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί η δράση πολιτικής για την επίτευξη της βελτίωσης αυτής, και ακολουθούν μια πιο σταδιακή προσέγγιση όσον αφορά την εφαρμογή του νέου αμυντικού προγράμματος.

Η πρόοδος προς την ολοκλήρωση της αναθεώρησης των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων σε όλη τη χώρα έχει επιβραδυνθεί· πρόκειται για ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2020, της οποίας η ολοκλήρωση έχει πλέον μετατεθεί για τα μέσα του 2021. Αναπόφευκτες καθυστερήσεις σημειώθηκαν νωρίτερα εφέτος λόγω της απαγόρευσης κυκλοφορίας εξαιτίας του κορονοϊού, ενώ προκλήθηκαν περαιτέρω καθυστερήσεις λόγω της ανάγκης ποιοτικής αξιολόγησης μετά τις επιτυχείς προσφυγές στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Η αναθεώρηση και η επέκταση του ισχύοντος συστήματος αντικειμενικών τιμών ζώνης προγραμματίζεται τώρα να ολοκληρωθεί τον Μάρτιο του 2021, εγκαίρως για την εκκαθάριση του ΕΝΦΙΑ του Αυγούστου 2021.

Η εγγενής αβεβαιότητα που επικρατεί στις τρέχουσες εκτιμήσεις και προβλέψεις είναι σημαντική: η περαιτέρω κλιμάκωση της κρίσης στον τομέα της υγείας θα μπορούσε να καταστήσει αναγκαία τη λήψη πρόσθετων δημοσιονομικών μέτρων, τα οποία θα πρέπει να είναι τόσο στοχευμένα όσο και προσωρινά, για τον περιορισμό των επιπτώσεων και την ενίσχυση της ανάκαμψης το 2021. Υπάρχουν και άλλοι κίνδυνοι που σχετίζονται με την ενεργοποίηση κρατικών εγγυήσεων που εκδόθηκαν πρόσφατα, οι οποίες αποτελούσαν μέρος της δέσμης μέτρων έκτακτης ανάγκης. Περαιτέρω κίνδυνοι αφορούν το κόστος των εν εξελίξει προσφυγών και των υπόλοιπων υποχρεώσεων παροχής δημόσιας υπηρεσίας, οι οποίες θα μπορούσαν να επιδεινώσουν το ισοζύγιο όταν υπάρξει συμφωνία. Καθώς δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί η απόφαση του 2020 του Συμβουλίου της Επικρατείας, εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα όσον αφορά την πλήρη έκταση της αναδρομικής αποζημίωσης για τις περικοπές σε επικουρικές συντάξεις και εποχικά επιδόματα που εφαρμόστηκαν με προηγούμενες συνταξιοδοτικές μεταρρυθμίσεις. Τέλος, ένας πρόσθετος κίνδυνος απορρέει

([7]) Στις προβλέψεις της Επιτροπής δεν συνυπολογίζεται ο αντίκτυπος των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς η πλήρης εφαρμογή τους εξαρτάται από τη θετική αξιολόγησή τους από την Επιτροπή και την έγκρισή τους μέσω εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, καθώς και από την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων. Επιπλέον, οι προβλέψεις της Επιτροπής δεν λαμβάνουν υπόψη καμία δαπάνη στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος δεν περιλαμβάνει επαρκείς λεπτομέρειες για τα εν λόγω σχέδια.

από το πιθανό πρόσθετο κόστος της κάλυψης των ατόμων χωρίς ασφάλιση υγείας. Θετικό είναι πάντως το γεγονός ότι η Ελλάδα αναμένεται να ωφεληθεί σε μεγάλο βαθμό από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο οποίος αποσκοπεί στη στήριξη μιας βιώσιμης οικονομικής ανάκαμψης παρέχοντας μεγάλης κλίμακας χρηματοδοτική στήριξη σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις που δίνουν ώθηση στην ανάπτυξη.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ

Οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων παραμένουν χαμηλές και τα ταμειακά αποθέματα ασφαλείας της κυβέρνησης προσεγγίζουν τα προ της κρίσης επίπεδα. Οι αρχές ολοκλήρωσαν πρόσφατα με επιτυχία την έκδοση 15ετούς ομολόγου. Οι διαφορές αποδόσεων των μακροπρόθεσμων ελληνικών κρατικών ομολόγων παραμένουν σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Τα ταμειακά διαθέσιμα της γενικής κυβέρνησης ανέρχονται τώρα σε 34,5 δισ. EUR (τέλη Σεπτεμβρίου), ενώ το υπόλοιπο του λογαριασμού ταμειακού αποθέματος ασφαλείας παραμένει αμετάβλητο στα 15,7 δισ. EUR. Τα συνολικά ταμειακά διαθέσιμα της γενικής κυβέρνησης θα επαρκούσαν για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών δύο περίπου ετών, ακόμη και χωρίς νέες εκδόσεις ομολόγων.

Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα προέβησαν σε συνολική αναθεώρηση του πλαισίου βιωσιμότητας του χρέους, όπως εξαγγέλθηκε στην 5η έκθεση ενισχυμένης εποπτείας. Το αναθεωρημένο πλαίσιο περιλαμβάνει ένα βασικό σενάριο, το οποίο ευθυγραμμίζεται με το πλαίσιο της Επιτροπής που εφαρμόζεται για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του χρέους σε όλα τα κράτη μέλη, καθώς και μια ανάλυση σεναρίων συγκεκριμένα για την Ελλάδα. Η αναθεώρηση χρησιμοποιεί άμεσα διαθέσιμους και κατανοητούς δείκτες που βασίζονται στην αγορά και καθιστά τις παραδοχές περισσότερο σύμφωνες με τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προσδοκίες της αγοράς. Η αναθεώρηση λαμβάνει επίσης υπόψη τις παραδοχές για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και τα επιτόκια από την έκθεση του 2021 για τη δημογραφική γήρανση. Η ανάλυση σεναρίων αποτυπώνει τους κινδύνους που είναι ιδιαίτερα σημαντικοί για χώρες με υψηλό χρέος, όπως η Ελλάδα.

Παρά την επιδείνωση των βραχυπρόθεσμων προοπτικών, το βασικό σενάριο δείχνει επιστροφή σε μείωση του δείκτη χρέους προς το ΑΕΠ. Βραχυπρόθεσμα, το δημόσιο χρέος προβλέπεται να αυξηθεί από 180,5 % του ΑΕΠ το 2019 σε πάνω από 207 % του ΑΕΠ το 2020. Ωστόσο, δεδομένου ότι τα έκτακτα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας αναμένεται να είναι προσωρινά και η οικονομία αναμένεται να αρχίσει να ανακάμπτει το 2021, ο δείκτης χρέους προς το ΑΕΠ αναμένεται να ακολουθήσει πτωτική πορεία από το 2021. Οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες της κυβέρνησης αναμένεται να κυμανθούν στο 15 % του ΑΕΠ για τα επόμενα 20 έτη, προτού μειωθούν σε περίπου 13 % του ΑΕΠ έως το 2060. Τα αποτελέσματα αυτής της προσομοίωσης σύμφωνα με το βασικό σενάριο υποστηρίζονται κυρίως από την παραδοχή ευνοϊκών όρων χρηματοδότησης, το μεγάλο μερίδιο του χρέους που χρηματοδοτείται με χαμηλά επιτόκια από επίσημους δανειστές και τη μακρά μέση ληκτότητα του ανεξόφλητου χρέους.

Τα δύο εναλλακτικά σενάρια υποδηλώνουν ότι τα υψηλότερα ποσοστά αναχρηματοδότησης θα επιδεινώσουν τις προοπτικές, και μάλιστα εάν συνδυαστούν με χαμηλή ανάπτυξη, πράγμα που καταδεικνύει τη σημασία της συνέχισης ενός φιλόδοξου αναπτυξιακού θεματολογίου. Οι βασικές παραδοχές χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα, η οποία αυξάνεται στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα των προβολών. Οι όροι χρηματοδότησης θα μπορούσαν να αποδειχθούν λιγότερο ευνοϊκοί από τους αναμενόμενους, ιδίως πέραν του μεσοπρόθεσμου ορίζοντα. Στο πλαίσιο του σεναρίου υψηλότερων

ασφάλιστρων κινδύνου, το οποίο συνδέει τα ασφάλιστρα κινδύνου με το επίπεδο του χρέους μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, ο δείκτης χρέους, ενώ ακολουθεί πτωτική πορεία, παραμένει σημαντικά υψηλότερος από ό,τι στις βασικές προβολές. Οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες είναι επίσης υψηλότερες, και παραμένουν οριακά κάτω από το 20 % του ΑΕΠ μακροπρόθεσμα. Σε ένα σενάριο στο οποίο η άνοδος του ΑΕΠ είναι χαμηλότερη από ό,τι στο βασικό σενάριο, πέραν της ύπαρξης υψηλότερων ασφάλιστρων κινδύνου, το επίπεδο του χρέους παραμένει υψηλό μακροπρόθεσμα και οι ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες υπερβαίνουν το 20 % του ΑΕΠ από τα μέσα της δεκαετίας του 2030, πράγμα που σηματοδοτεί εναπομένοντες κινδύνους βιωσιμότητας. Σύμφωνα με το σενάριο αυτό, η ανάπτυξη θα παραμείνει μακροπρόθεσμα κάτω από εκείνη της ζώνης του ευρώ, πράγμα που αναδεικνύει τη σημασία της υλοποίησης του θεματολογίου για την ανάπτυξη, του οποίου το σχέδιο καταρτίστηκε από την επιτροπή Πισσαρίδη και δημοσιεύτηκε από τις αρχές τον Αύγουστο του 2020. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αποτελεί ευκαιρία για αύξηση της δυνητικής ανάπτυξης μέσω επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Η νομοθεσία περί συμπληρωματικού μισθολογίου για την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, η οποία έχει καίρια σημασία για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης του ανθρώπινου δυναμικού, δημοσιεύθηκε προς δημόσια διαβούλευση, αναμένεται δε να εγκριθεί έως τα τέλη Νοεμβρίου του 2020. Η μεταρρύθμιση αναμένεται να ενισχύσει την ικανότητα της Ανεξάρτητης Αρχής να διατηρεί και να προσελκύει νέους υπαλλήλους υψηλού επιπέδου, η οποία, στα τέλη του τρίτου τριμήνου υπολειπόταν σαφώς έναντι του στόχου στελέχωσης που είχε τεθεί για τα τέλη του 2019 (11 947 έναντι 12 500). Οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι οι τρέχουσες διαδικασίες προσλήψεων στο Υπουργείο Οικονομικών δεν θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα επίπεδα στελέχωσης της Ανεξάρτητης Αρχής. Αναμένεται ότι η συνολική μεταρρύθμιση του ανθρώπινου δυναμικού θα τεθεί σε λειτουργία την 1η Ιανουαρίου 2021.

Σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση του πλαισίου καταπολέμησης του λαθρεμπορίου. Το νομοσχέδιο δημοσιεύθηκε προς δημόσια διαβούλευση και αναμένεται να ψηφιστεί έως τον Νοέμβριο του 2020. Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει διατάξεις για την ενίσχυση της ικανότητας του Συντονιστικού Επιχειρησιακού Κέντρου, το οποίο συντονίζει τις προσπάθειες καταπολέμησης του λαθρεμπορίου και το οποίο υπάγεται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων. Η θέσπιση των διατάξεων αυτών αναμένεται να διευκολύνει περαιτέρω τη στελέχωσή του.

Συνολικά, έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος όσον αφορά την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τους βασικούς δείκτες επιδόσεων, μεταξύ άλλων όσον αφορά την είσπραξη οφειλών, ενώ συνεχίζονται οι εργασίες για την περαιτέρω ενίσχυση της ικανότητας είσπραξης και ελέγχου της Ανεξάρτητης Αρχής. Ορισμένοι δείκτες σημείωσαν καλύτερες επιδόσεις από ό,τι αναμενόταν υπό τις παρούσες συνθήκες, εν μέρει λόγω των εκπτώσεων για έγκαιρη πληρωμή των φορολογικών οφειλών, οι οποίες θεσπίστηκαν μετά την έναρξη της πανδημίας.

Οι αρχές θέσπισαν ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις για τον διακανονισμό των φορολογικών υποχρεώσεων που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Τα νέα αυτά καθεστώτα αφορούν την αναβολή της καταβολής φόρων που χορηγήθηκε κατά την έναρξη της πανδημίας, διευκολύνουν δε την επανένταξη σε σχέδια διακανονισμού για πληρωμές που διακόπηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας λόγω των αυστηρών κυρώσεων που

διαφορετικά θα εφαρμόζονταν βάσει του πλαισίου που συμφωνήθηκε το 2019. Πέραν τούτου, έχει προβλεφθεί «δεύτερη ευκαιρία» και για τα σχέδια διακανονισμού που είχαν συμφωνηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του πλαισίου διακανονισμού του 2019. Το καθεστώς δεν έχει ακόμη τεθεί σε εφαρμογή και αναμένεται να υποβάλλει τους οφειλέτες σε προσήκοντα έλεγχο των λόγων της διακοπής και του ιστορικού συμμόρφωσής τους. Όσον αφορά τις κρατικές εγγυήσεις που είχαν ενεργοποιήσει οι τράπεζες και επί του παρόντος διεκπεραιώνονται και καταβάλλονται από το κράτος για λογαριασμό των αρχικών οφειλετών (βλ. ενότητα για τον χρηματοπιστωτικό τομέα), οι αρχές έχουν επίσης θεσπίσει καθεστώς διακανονισμού το οποίο θα επιτρέπει στους οφειλέτες να τις αποπληρώσουν στο κράτος σε έως και 120 δόσεις. Προκειμένου να διατηρηθεί η πειθαρχία όσον αφορά τις πληρωμές, οι αρχές διευκρίνισαν ότι όσοι αποχωρούν από αυτό το έκτακτο καθεστώς δεν θα είναι επιλέξιμοι για ένταξη σε άλλα καθεστώτα διακανονισμού και, ως εκ τούτου, θα υπόκεινται σε αναγκαστική εκτέλεση. Οι διαδικασίες αυτής της αναγκαστικής εκτέλεσης θα παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Το ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών έχει μειωθεί από την τελευταία έκθεση, αλλά απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου στα τέλη του έτους. Ενώ το σύνολο των ληξιπρόθεσμων οφειλών παραμένει πάνω από τα επίπεδα που προβλέπονταν στο σχέδιο δράσης του Οκτωβρίου 2019, οι αποκλίσεις που δημιουργήθηκαν στις αρχές του 2020, και οι οποίες οφείλονταν και στην πανδημία, έχουν διορθωθεί, με εξαίρεση τη συσσώρευση μη διεκπεραιωμένων αιτήσεων συνταξιοδότησης, για τις οποίες η αυτόματη επεξεργασία και χορήγηση συντάξεων αναμένεται να ολοκληρωθεί μόνο το επόμενο έτος. Ο στόχος μηδενικών ληξιπρόθεσμων οφειλών για τα τέλη του 2020 σε όλους τους τομείς, εκτός από τις αιτήσεις συνταξιοδότησης, έχει επιβεβαιωθεί από τις αρχές, αλλά εξακολουθεί να υπόκειται σε κινδύνους που σχετίζονται, μεταξύ άλλων, με την επανεμφάνιση της πανδημίας. Λόγω της απρόβλεπτης αύξησης των αιτήσεων συνταξιοδότησης, η οποία προκλήθηκε από νομικούς και τεχνικούς παράγοντες, η πλήρης εκκαθάριση των αιτήσεων συνταξιοδότησης αναμένεται έως τον Δεκέμβριο του 2021.

Ενώ το ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών μειώνεται, εξακολουθούν να δημιουργούνται νέες ληξιπρόθεσμες οφειλές, γεγονός που υπογραμμίζει τη σημασία της εφαρμογής των συστάσεων του ελληνικού Ελεγκτικού Συνεδρίου, κάτι που συνιστά ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2021. Ιδίως η ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι σύσταση καίριας σημασίας. Η ενίσχυση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου θα ήταν επίσης καίριας σημασίας για την ορθή διαχείριση των έργων που θα χρηματοδοτηθούν μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ένας νόμος που καθορίζει το εννοιολογικό πλαίσιο του εσωτερικού ελέγχου προβλέπεται να εγκριθεί έως τα τέλη του έτους. Η πρόκληση έγκειται τώρα στην επίτευξη της πλήρους εφαρμογής της συνιστώσας της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών σε ολόκληρη τη δημόσια διοίκηση, καθώς και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εποπτείας της από το Υπουργείο Οικονομικών. Η μεταρρύθμιση θα επωφεληθεί από τα πρόσφατα μέτρα που έλαβε το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο και, μεσοπρόθεσμα, από την απλούστευση του πλαισίου εκτέλεσης του προϋπολογισμού και της διαδικασίας πληρωμών, η οποία δρομολογήθηκε πρόσφατα.

Η ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2020 σχετικά με τη δημιουργία συστήματος Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου ολοκληρώθηκε επιτυχώς. Το σύστημα Ενιαίου Λογαριασμού Θησαυροφυλακίου είναι λειτουργικό και παρέχει επισκόπηση της ταμειακής κατάστασης του κράτους, συνιστά δε αποτελεσματικό εργαλείο παρακολούθησης της

ρευστότητας. Το Υπουργείο Οικονομικών έχει δημιουργήσει ένα ειδικό εργαλείο για την παρακολούθηση των ταμειακών προβλέψεων των φορέων, το οποίο θα αναπτυχθεί σταδιακά.

Η μεταρρύθμιση του Λογιστικού Σχεδίου, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεων για τα μέσα του 2021 και τα μέσα του 2022, βρίσκεται συνολικά σε καλό δρόμο, η δε εφαρμογή του στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων έχει αρχίσει να προχωρά. Μετά την εφαρμογή της διοικητικής ταξινόμησης στον τακτικό προϋπολογισμό το 2019, σχεδιάζεται τώρα λειτουργική ταξινόμηση των λογαριασμών, παράλληλα με το πλαίσιο κατάρτισης προϋπολογισμού βάσει επιδόσεων. Πρόκειται για ευπρόσδεκτες και φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις. Η πλήρης εφαρμογή του Λογιστικού Σχεδίου στον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων αρχίζει να επιταχύνεται. Τα μέτρα που έχουν ληφθεί για να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητά του με το κεντρικό σύστημα ΤΠ, που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τον Μάρτιο του 2021, πρόκειται να επιταχύνουν σημαντικά τη διαδικασία πληρωμών. Τούτο θα μειώσει επίσης σημαντικά τις ευκαιρίες δημιουργίας ληξιπρόθεσμων οφειλών. Η εφαρμογή άλλων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής ηλεκτρονικής τιμολόγησης για τις δημόσιες συμβάσεις και της αναβάθμισης του κεντρικού συστήματος πληρωμών για τον τακτικό προϋπολογισμό, βρίσκεται σε γενικές γραμμές σε καλό δρόμο.

Οι αρχές σχεδιάζουν να εγκρίνουν σημαντική μεταρρύθμιση των δημόσιων συμβάσεων έως τα τέλη του έτους. Η μεταρρύθμιση βασίζεται στην πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή των κανόνων που θεσπίστηκαν το 2016 και έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει, μεταξύ άλλων, τον υψηλό αριθμό των διαδικασιών με μία και μόνη προσφορά ή των συμβάσεων που ανατίθενται αποκλειστικά με βάση τη χαμηλότερη προσφερόμενη τιμή. Επίσης, εξορθολογίζει περαιτέρω τις, χρονοβόρες ακόμη, διαδικασίες ανάθεσης. Η μεταρρύθμιση είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ταχείας απορρόφησης των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων και τη στήριξη της ανάκαμψης. Παράλληλα, οι αρχές προχωρούν στην ψηφιοποίηση της διαδικασίας και χαράσσουν στρατηγική για τις δημόσιες συμβάσεις για την περίοδο 2021-2025, η οποία αναμένεται να στηρίξει την πράσινη μετάβαση και να ενισχύσει την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Εν αναμονή των μεγάλων κονδυλίων που προβλέπεται να λάβει η Ελλάδα στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, οι αρχές δημιουργούν δεξαμενή στρατηγικών έργων για την επιλογή μεγάλων έργων υποδομής και σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά τη δημιουργία μηχανισμού προετοιμασίας έργων. Η δεξαμενή στρατηγικών έργων θα διευκολύνει την επιλογή έργων εθνικής σημασίας και θα συντονίζεται στο επίπεδο της προεδρίας της κυβέρνησης, εκτός της βασικής δομής των αρμόδιων υπουργείων. Ο μηχανισμός προετοιμασίας έργων αναμένεται να επιταχύνει την προετοιμασία των έργων που περιλαμβάνονται στη δεξαμενή στρατηγικών έργων, ώστε να περάσουν με επιτυχία από το στάδιο της σύλληψης στο στάδιο της υλοποίησης. Ο εν λόγω μηχανισμός θα συσταθεί στο πλαίσιο του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, όπου θα θεσπιστούν κατάλληλες διασφαλίσεις προκειμένου το Ταμείο να συνεχίσει να εκπληρώνει με ανεξαρτησία την υφιστάμενη βασική εντολή του. Ο μηχανισμός θα υποστηρίζεται από διεθνή χρηματοπιστωτικό οργανισμό ως στρατηγικό εταίρο. Το σχέδιο δράσης για την ενίσχυση της παρακολούθησης και των προβλέψεων του προϋπολογισμού δημόσιων επενδύσεων βρίσκεται εν γένει σε καλό δρόμο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Οι αρχές σημειώνουν ικανοποιητική πρόοδο όσον αφορά την ολοκλήρωση της οργανωτικής και θεσμικής συγκρότησης του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-

ΕΦΚΑ), η οποία συνιστά ειδική δέσμευση για τα τέλη του 2020. Έχουν ήδη συγχωνευθεί οι συνταξιοδοτικές υπηρεσίες του δημόσιου τομέα και οι επικουρικές συνταξιοδοτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής μετακόμισης γραφείων· απομένει η μετακίνηση των υπαλλήλων του πρώην Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί πλήρως έως τα τέλη του έτους. Η ψηφιακή επεξεργασία των αιτήσεων συνταξιοδότησης έχει επίσης σημειώσει πρόοδο σύμφωνα με τους στόχους. Ο ρυθμός επεξεργασίας αναμένεται να επιβραδυνθεί έως τον Μάρτιο του 2021 λόγω προβλημάτων διαθεσιμότητας των δεδομένων, αλλά στη συνέχεια αναμένεται να επιταχυνθεί εκ νέου.

Η Ελλάδα ενισχύει την ετοιμότητα του συστήματος υγείας ως προς την τρέχουσα κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της υγείας· εν προκειμένω η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η οποία αποτελεί ειδική δέσμευση, αποδεικνύεται καίριας σημασίας. Περισσότερα από 160 κέντρα φροντίδας υγείας μπορούν πλέον να δέχονται ασθενείς με συμπτώματα κορονοϊού, ενώ έχουν δημιουργηθεί επιπλέον εξωτερικά ιατρεία στην περιοχή της Αθήνας. Οι αρχές ενισχύουν επίσης την ικανότητα διεξαγωγής διαγνωστικών εξετάσεων και πραγματοποιούν εκ νέου αναγκαίες προσλήψεις. Όσον αφορά την εφαρμογή της μεταρρύθμισης της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η οποία ξεκίνησε το 2018, οι αρχές σχεδιάζουν να επεκτείνουν βραχυπρόθεσμα την καταγραφή των ασθενών μέσω των κέντρων φροντίδας υγείας, παρέχοντάς τους παράλληλα μεγαλύτερη ελευθερία επιλογής μεταξύ των παρόχων. Η πλήρης αξιοποίηση του ηλεκτρονικού φακέλου υγείας, ο οποίος επί του παρόντος δεν είναι πλήρως λειτουργικός, θα ήταν καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση του κινδύνου διπλών επισκέψεων και επιλεκτικής διαλογής από τους ασθενείς στο πλαίσιο αυτό. Η λειτουργία μηχανισμού παραπομπής των ασθενών πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω κινήτρων, τα οποία συνιστούν ηπιότερο εργαλείο σε σύγκριση με τα νομοθετήματα της μεταρρύθμισης του 2017, θα απαιτούσε δε προσεκτικό σχεδιασμό. Οι αρχές δεσμεύτηκαν να οριστικοποιήσουν το νέο νομικό πλαίσιο έως τη δημοσίευση της 10ης έκθεσης ενισχυμένης εποπτείας που αναμένεται στα μέσα του 2021. Είναι ευπρόσδεκτο το γεγονός ότι οι αρχές ανέστειλαν την επιστροφή στον προ μεταρρύθμισης τρόπο παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, μέσω δηλαδή ιδιωτών ιατρών (βάσει συστήματος άμεσης πληρωμής της παρεχόμενης υπηρεσίας, σε συνδυασμό με ανώτατο όριο 200 επισκέψεων), ο οποίος έχει αποδειχθεί ότι περιορίζει την πρόσβαση των ευάλωτων ασθενών στη φροντίδα υγείας.

Οι αυτόματες επιστροφές είναι ακόμη σε υψηλά επίπεδα, αλλά λαμβάνονται μέτρα για τη βελτίωση της είσπραξής τους και τον περιορισμό της δημιουργίας νέων. Οι αρχές θέσπισαν νομοθεσία για να καταστεί δυνατή η είσπραξη αυτόματων επιστροφών του 2019 για τα φαρμακευτικά προϊόντα και να αρχίσει η είσπραξη αυτόματων επιστροφών των παρόχων για τα έτη 2018 και 2019. Οι αρχές λαμβάνουν σταδιακά μέτρα για την αντιμετώπιση της υπερκατανάλωσης υπηρεσιών υγείας με άξονα την προσφορά, η οποία ασκεί πίεση στο σύστημα υγείας και αυξάνει την οικονομική επιβάρυνση για τους ασθενείς. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται η θέσπιση πρόσθετων θεραπευτικών πρωτοκόλλων και η μεγαλύτερη έμφαση στη διαπραγμάτευση των τιμών. Ωστόσο, απαιτούνται ριζικότερες αναθεωρήσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της ζήτησης που προκαλείται από την προσφορά. Επί του παρόντος, οι αρχές δεν εξετάζουν το ενδεχόμενο εισαγωγής ενός στοιχείου επιμερισμού του κινδύνου στον ορισμό της αυτόματης επιστροφής, το οποίο θα αύξανε τα κίνητρα για την εφαρμογή διαρθρωτικών μέτρων.

Η κεντρική προμήθεια προϊόντων και υπηρεσιών υγείας, μια ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2022, σημειώνει πρόοδο παρά την τρέχουσα κατάσταση. Οι αρχές σημειώνουν

πρόοδο ως προς την υλοποίηση αυτού του στόχου, με ενδιάμεσο στόχο την κεντρική προμήθεια σε ποσοστό 30 % έως το πρώτο τρίμηνο του 2021. Οι αρχές συμφώνησαν επίσης να επανενεργοποιήσουν το παρατηρητήριο τιμών από τον Ιανουάριο του 2021 και να θεσπίσουν το νέο νομικό καθεστώς της Εθνικής Κεντρικής Αρχής Προμηθειών Υγείας έως τα τέλη του 2020.

Η υλοποίηση των ειδικών δεσμεύσεων σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις στις επιδοτήσεις των μεταφορών και στις παροχές αναπηρίας σημειώνει γενικά πρόοδο με βάση τα συμφωνηθέντα χρονοδιαγράμματα, ενώ η ολοκλήρωση του στοιχείου ενεργοποίησης του συστήματος του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης πρέπει να ξεκινήσει εκ νέου. Όσον αφορά τις επιδοτήσεις στον τομέα των μεταφορών, μια ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2020, το παράγωγο δίκαιο που επιτρέπει την τακτική και αντικειμενική επιστροφή των επιδοτούμενων εισιτηρίων δημόσιων μεταφορών για ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και των μελών πολύτεκνων οικογενειών, εγκρίθηκε τον Οκτώβριο του 2020, ενώ βρίσκεται υπό κατάρτιση το παράγωγο δίκαιο που καθορίζει τα επίπεδα αποζημίωσης για τις κύριες επιχειρήσεις μεταφορών. Ένα έγγραφο πολιτικής για την επανεξέταση των παροχών αναπηρίας, μια ειδική δέσμευση για το 2021, βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης και εντός του Μαρτίου 2021 θα δρομολογηθεί πιλοτικό σχέδιο. Ωστόσο, όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών επανένταξης στην αγορά εργασίας για τους δικαιούχους του συστήματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, τα σχέδια για την αξιολόγηση των πορισμάτων του πιλοτικού έργου του 2019 που ξεκίνησαν ορισμένοι δήμοι προκειμένου να καθοδηγήσουν την εφαρμογή του σε εθνικό επίπεδο σταμάτησαν με την έξαρση του κορονοϊού. Οι αρχές σχεδιάζουν να δρομολογήσουν την εφαρμογή σε εθνικό επίπεδο εντός του Απριλίου 2021.

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

Ενώ οι διευκολυντικές συνθήκες νομισματικής πολιτικής επέτρεψαν στις ελληνικές τράπεζες να επωφεληθούν από ευνοϊκές συνθήκες ρευστότητας, οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας αναμένεται να περιορίσουν την ήδη χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών στο μέλλον. Η προσωρινή χαλάρωση των απαιτήσεων εξασφαλίσεων για τις πιστοδοτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος και των σχετικών όρων για τις στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης επέτρεψαν στις τράπεζες να αυξήσουν τα ταμειακά τους αποθέματα ασφαλείας. Σε αυτό συνετέλεσε επίσης η αύξηση των καταθέσεων από το Μάρτιο, κυρίως επειδή οι επιχειρήσεις επεδίωξαν να συσσωρεύσουν ρευστότητα εν μέσω πανδημίας, αλλά και η, λιγότερο έντονη μεν, αλλά σταθερή ανοδική τάση των καταθέσεων των νοικοκυριών. Όσον αφορά τα κέρδη, η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών συνέχισε να είναι μία από τις χαμηλότερες στη ζώνη του ευρώ κατά το πρώτο εξάμηνο του 2020 και αναμένεται να δεχθεί πρόσθετες πιέσεις λόγω των υψηλών προβλέψεων για ζημίες από δάνεια, της αβεβαιότητας που σχετίζεται με τον νέο δανεισμό σε επιχειρήσεις το επόμενο έτος και των ανάμεικτων επιπτώσεων των εν εξελίξει τιτλοποιήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων, οι οποίες θα έχουν μεν θετική επίδραση στο κόστος κινδύνου των τραπεζών, θα επηρεάσουν δε αρνητικά τα καθαρά έσοδά τους από τόκους. Η χαμηλή κερδοφορία σε συνδυασμό με το κόστος των επικείμενων τιτλοποιήσεων και η σταδιακή κατάργηση των μεταβατικών ρυθμίσεων προληπτικής εποπτείας μπορεί να ενέχουν προκλήσεις για την κεφαλαιακή θέση των τραπεζών, ενώ η εξάρτηση από στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με το Δημόσιο αναμένεται να αυξηθεί. Ο μέσος δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας 1 των τραπεζών σε ενοποιημένη βάση ανερχόταν στο 14,7 % των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού στα τέλη Ιουνίου του 2020, επίπεδο ανώτερο από τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις.

Η μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνεχίστηκε το πρώτο εξάμηνο του 2020, αν και με βραδύτερο ρυθμό από ό,τι νωρίτερα, και υποστηρίχθηκε από την αναστολή αποπληρωμών των δανείων από τις τράπεζες, η οποία πρόκειται να λήξει στα τέλη του έτους. Το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων συνέχισε να ακολουθεί σταδιακή καθοδική πορεία και έφθασε το 36,7 % τον Ιούνιο του 2020, παραμένοντας το υψηλότερο στη ζώνη του ευρώ. Η αναστολή αποπληρωμών χρέους, σε συνδυασμό με την προσωρινή εποπτική ευελιξία που ισχύει, συνέβαλε μέχρι στιγμής στη θωράκιση των ισολογισμών των τραπεζών από τις επιπτώσεις της πανδημίας στον πιστωτικό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου δανείων τους. Ωστόσο, το μεγάλο μερίδιο των εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών υπό αναστολή υποδηλώνει σημαντικό κίνδυνο αύξησης των αναγκών τροφοδότησης μετά τη λήξη τους και επιδείνωση των αντίστοιχων δεικτών ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού, ενώ η εσωτερική ικανότητα των τραπεζών για βιώσιμη αναδιάρθρωση των δανείων εξακολουθεί να είναι προβληματική. Οι τράπεζες έχουν αρχίσει να προσαρμόζουν τις στρατηγικές τους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά οι προβλέψεις ζημιών από δάνεια που έχουν καταχωριστεί μέχρι στιγμής ενδέχεται να αποτυπώνουν εν μέρει μόνο τις πιθανές επιπτώσεις της πανδημίας στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών. Βασικό στοιχείο της στρατηγικής των τραπεζών για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων παραμένει να προχωρήσουν οι τιτλοποιήσεις στο πλαίσιο του προγράμματος Ηρακλής, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν το πρώτο εξάμηνο του 2021.

Οι αρχές εφάρμοσαν επιτυχώς ή επέκτειναν τα μέτρα στήριξης προκειμένου να διατηρήσουν την πρόσβαση των επιχειρήσεων που πλήττονται από τον κορονοϊό σε χρηματοδότηση. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα εφαρμόζει καθεστώς εγγυήσεων και επιδότησης επιτοκίου για νέα εταιρικά δάνεια, το οποίο φαίνεται να επιτυγχάνει τη στήριξη των τραπεζικών πιστώσεων προς μεγάλες επιχειρήσεις και, πιο πρόσφατα, προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Ως εκ τούτου, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τραπεζικών πιστώσεων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις έφθασε το 8,3 % τον Σεπτέμβριο του 2020. Πρόκειται για την υψηλότερη τιμή που έχει επιτευχθεί από τα μέσα του 2009. Αντίθετα, οι χορηγήσεις προς τα νοικοκυριά συνέχισαν να συρρικνώνονται, αν και με πιο συγκρατημένο ρυθμό σε σχέση με τα πιο πρόσφατα τρίμηνα. Τα ονομαστικά επιτόκια χορηγήσεων συνέχισαν την καθοδική τους τάση και σταθεροποιήθηκαν κοντά στα διαχρονικά χαμηλά επίπεδα για τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

Οι δράσεις που περιγράφονται κατωτέρω παρακολουθούνται και αξιολογούνται ως μέρος της συνεχούς δέσμευσης στον τομέα της χρηματοπιστωτικής πολιτικής:

- **Μετά την έκδοση του νέου Πτωχευτικού Κώδικα, οι αρχές επεξεργάζονται το παράγωγο δίκαιο και προετοιμάζουν την αναγκαία υποδομή.** Ο κώδικας προβλέπει την έκδοση περίπου 53 διοικητικών αποφάσεων, ένα διόλου εύκολο εγχείρημα. Ενόψει της έναρξης ισχύος του κώδικα, τον Ιανουάριο του 2021, οι αρχές αποσκοπούν στην ολοκλήρωση της διαδικασίας σταδιακά —παράλληλα με την ανάπτυξη της υποκείμενης ηλεκτρονικής πλατφόρμας— έως τα τέλη Δεκεμβρίου του 2020. Οι εργασίες για τις βασικές υπουργικές αποφάσεις σχετικά με τον μηχανισμό επιδότησης δανείων, πώλησης και επαναμίσθωσης και τον αλγόριθμο για τον υπολογισμό των προτάσεων αναδιάρθρωσης θα αποτελέσουν προτεραιότητα, οι δε αρχές δεσμεύτηκαν να κοινοποιήσουν προκαταρκτικά σχέδια στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα έως τα μέσα Νοεμβρίου. Το νέο πλαίσιο αφερεγγυότητας αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου, η δε αποτελεσματικότητά του θα εξαρτηθεί από την ποιότητα της εφαρμογής του. Θα απαιτηθεί στενή παρακολούθηση, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπο του νέου

εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών, καθώς και τις δημοσιονομικές και οικονομικές επιπτώσεις του νέου συστήματος πώλησης και επαναμίσθωσης και της ετήσιας περιόδου προ απαλλαγής που προβλέπεται σε ορισμένες περιπτώσεις. Είναι ζωτικής σημασίας να υπάρχει εγκαίρως ολόκληρο το νομικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένου του παράγωγου δικαίου, καθώς και η αναγκαία υποδομή πριν αρχίσει να ισχύει ο νέος Πτωχευτικός Κώδικας, ώστε να διασφαλιστεί η επιτυχής θέση σε λειτουργία του νέου πλαισίου και να αποφευχθούν ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα και γενικότερα στη νοοτροπία πληρωμής.

- **Οι αρχές θέσπισαν σύνολο νέων διατάξεων που επιτρέπουν τη διεκπεραίωση των από μακρού συσσωρευμένων εκκρεμών υποθέσεων αφερεγγυότητας των νοικοκυριών.** Ο νόμος ορίζει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την επίσπευση των εξ αποστάσεως ακροάσεων. Οι αρχές αναμένουν ότι ο αναπρογραμματισμός και η υποβολή όλων των σχετικών εγγράφων θα έχουν πραγματοποιηθεί έως το τρίτο τρίμηνο του 2021, γεγονός που θα επιτρέψει στα δικαστήρια να διεκπεραιώσουν όλες τις υποθέσεις έως τον Απρίλιο του 2022. Δεδομένου ότι η εφαρμογή θα εξαρτηθεί από την ικανότητα διεκπεραίωσης των υποθέσεων από τα επιμέρους δικαστήρια, απαιτείται στενή παρακολούθηση. Η επιτυχία των εν λόγω διατάξεων θα εξαρτηθεί από την ικανότητα των αρχών να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις προσωπικού και να ξεπεράσουν τα προβλήματα όσον αφορά τις υποδομές.

- **Οι αρχές έχουν επίσης θεσπίσει την πρώτη δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργικότητας και της φιλικότητας προς τον χρήστη της πλατφόρμας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.** Τα μέτρα αυτά διευκολύνουν την ηλεκτρονική ανταλλαγή σχετικών εγγράφων μέσω της πλατφόρμας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών. Όσον αφορά περαιτέρω ζητήματα που ανέκυψαν, κυρίως σε σχέση με τον μηχανισμό προσαρμογής της οριακής τιμής και τη διαλειτουργικότητα της πλατφόρμας ηλεκτρονικών πλειστηριασμών με άλλες κρατικές βάσεις δεδομένων, οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι αυτά θα εξεταστούν στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Το σχέδιο του αναθεωρημένου κώδικα θα ολοκληρωθεί στις αρχές του 2021, λίγο αργότερα από ό,τι είχε αρχικά προβλεφθεί αλλά πριν από τον Σεπτέμβριο του 2021, ημερομηνία κατά την οποία αναμένεται να αρχίσει να ισχύει. Οι αρχές δεσμεύτηκαν να υποβάλουν έκθεση προόδου εντός του Νοεμβρίου 2020.

- **Η εφαρμογή του συμφωνηθέντος σχεδίου για την εκκαθάριση των κρατικών εγγυήσεων που έχουν καταπέσει βρίσκεται σε καλό δρόμο, ενώ η συσσώρευση εγγυήσεων που έχουν καταπέσει παραμένει σημαντική.** Η εξέταση και η εξόφληση των απαιτήσεων για το τρίτο τρίμηνο του 2020 επιταχύνθηκε, μετά τις ελλείψεις που είχαν καταγραφεί κατά τη διάρκεια της απαγόρευσης κυκλοφορίας. Μετά την αλλαγή του σχετικού νομικού πλαισίου στις αρχές Ιουνίου, το αποθετήριο ηλεκτρονικών αρχείων είναι πλέον σε λειτουργία, ενώ η διαλειτουργικότητα με τις τοπικές Δημόσιες οικονομικές Υπηρεσίες (ΔΟΥ) βρίσκεται στο στάδιο των δοκιμών. Οι αρχές προσλαμβάνουν επίσης 30 υπαλλήλους, οι οποίοι αναμένεται να είναι επιχειρησιακά έτοιμοι τον Νοέμβριο. Αυτά τα σημαντικά βήματα αναμένεται να εξασφαλίσουν την προβλεπόμενη σημαντική επιτάχυνση της εκκαθάρισης των εγγυήσεων που καταπίπτουν κατά την περίοδο μέχρι τα τέλη του 2020.

- **Τον Σεπτέμβριο ψηφίστηκε περιορισμένη τροποποίηση της πρωτογενούς νομοθεσίας σχετικά με τις αναβαλλόμενες φορολογικές εκπτώσεις για τη διασφάλιση της ικανότητας απορρόφησης ζημιών του κεφαλαίου των τραπεζών σε όλες τις περιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένης της εξυγίανσης.** Οι εργασίες όσον αφορά

περαιτέρω τεχνικές πτυχές συνεχίζονται με τη μορφή παράγωγου δικαίου. Στόχος είναι να καταστούν λειτουργικές όλες οι πτυχές του πλαισίου, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της εξυγίανσης και της ειδικής εκκαθάρισης.

Το ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας συνέχισε τις προσπάθειες στήριξης των συστημικών τραπεζών ενόψει των προκλήσεων που δημιούργησε η πανδημία. Το Ταμείο στήριξε τις συστημικές τράπεζες κατά την κατάρτιση των επικαιροποιημένων σχεδίων τους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τους εταιρικούς μετασχηματισμούς τους («hive-down», ήτοι αποσχίσεις δραστηριοτήτων). Το Ταμείο βρίσκεται επίσης σε διαδικασία επανεξέτασης των προσδοκιών των μετόχων του, λαμβάνοντας υπόψη τις διάφορες επιπτώσεις της πανδημίας.

ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ελληνική αγορά εργασίας αποδείχθηκε ιδιαίτερα ανθεκτική μετά την πανδημία του κορονοϊού, αλλά η παρατεταμένη διάρκεια της πανδημίας δημιουργεί σοβαρούς κινδύνους για την απασχόληση, γεγονός που καθιστά αναγκαία την περαιτέρω ενίσχυση των ενεργητικών προγραμμάτων για την αγορά εργασίας. Η ταχεία έγκριση μέτρων έκτακτης ανάγκης με στόχο τη στήριξη των επιχειρήσεων και την προστασία των θέσεων εργασίας συνέβαλε στην παρατηρούμενη ανθεκτικότητα της αγοράς εργασίας. Ωστόσο, καθώς επικρατεί πανδημία, η αναδιάρθρωση στους τομείς που πλήττονται περισσότερο μπορεί να καταστεί αναπόφευκτη. Μια δημόσια υπηρεσία απασχόλησης με καλές επιδόσεις και ένα αποτελεσματικό σύστημα ενεργητικών πολιτικών για την αγορά εργασίας είναι απαραίτητα για τη στήριξη αυτών των διαδικασιών αναδιάρθρωσης και την αποφυγή διόγκωσης της ανεργίας. Ενώ ορισμένα ενεργητικά προγράμματα για την αγορά εργασίας ενισχύονται, το συνολικό σύστημα εξακολουθεί να πάσχει από περιορισμούς ικανότητας, οι οποίοι, σε συνδυασμό με τις δυσλειτουργίες που προκλήθηκαν από την πανδημία, έχουν οδηγήσει σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση των εν εξελίξει μεταρρυθμίσεων. Ειδικότερα, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά την έγκριση ενός νέου μοντέλου υλοποίησης των πολιτικών και τη συστηματική παροχή υπηρεσιών επανένταξης στην αγορά εργασίας στους δικαιούχους ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

Η κυβέρνηση υπέβαλε προτάσεις για τον εκσυγχρονισμό διαφόρων πτυχών της εργατικής νομοθεσίας. Η νομοθεσία, η οποία τελεί υπό διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, προβλέπει ουσιαστικές αλλαγές καθώς εκσυγχρονίζει, μεταξύ άλλων, τους κανόνες σχετικά με τον χρόνο εργασίας και την ετήσια άδεια, τη νομοθεσία για την προστασία της απασχόλησης, τις απολύσεις και τη νομοθεσία περί συνδικαλισμού. Προβλέπει επίσης την παράταση της άδειας πατρότητας και της γονικής άδειας και τη θεσμοθέτηση της τηλεργασίας, φέρνοντας έτσι την εργατική νομοθεσία της χώρας πιο κοντά στις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ. Η κωδικοποίηση της εργατικής νομοθεσίας, μια ειδική δέσμευση για τα τέλη του 2020, καθυστέρησε λόγω της πανδημίας, αλλά αναμένεται να εγκριθεί έως το τέλος του 2020.

ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι αρχές σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά τις περισσότερες ειδικές δεσμεύσεις για τα μέσα του 2020 στο πλαίσιο της αδειοδότησης των επενδύσεων και παραμένουν προσηλωμένες στην εφαρμογή ενός διευρυμένου προγράμματος μεταρρυθμίσεων. Οι αρχές αναμένεται να υποβάλουν για δημόσια διαβούλευση έως τα τέλη Νοεμβρίου νομοσχέδιο που θα απλουστεύσει τις διαδικασίες αδειοδότησης στους περισσότερους τομείς

που δεν έχουν μεταρρυθμιστεί μέχρι στιγμής, και κατάρτισαν χρονοδιάγραμμα για την ολοκλήρωση της απλούστευσης των διαδικασιών αδειοδότησης επενδύσεων σε όλες τις εναπομένουσες δραστηριότητες έως τον Ιούνιο του 2021. Παράλληλα, εξακολουθούν να απλουστεύουν και να βελτιστοποιούν τομείς που σχετίζονται με κλάδους που έχουν ήδη μεταρρυθμιστεί. Στον τομέα των επιθεωρήσεων, όλα τα εργαλεία εκκίνησης στους τρεις συμφωνηθέντες τομείς προτεραιότητας αναμένεται να τεθούν ταχέως σε εφαρμογή, σε συνδυασμό με την πλήρη ανάπτυξη της κατάρτισης. Τα υπόλοιπα στοιχεία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής επιβολής και συμμόρφωσης στους εν λόγω τομείς αναμένεται να εξεταστούν διεξοδικά έως τον Απρίλιο του 2021, παράλληλα με την ανάπτυξη του πλαισίου επιθεωρήσεων στους υπόλοιπους τέσσερις τομείς, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί έως τα τέλη του 2021. Η επιτυχής ολοκλήρωση του εναπομένοντος έργου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την έγκαιρη συμβολή όλων των εμπλεκόμενων υπουργείων και τη δέσμευση όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Η πλήρης ανάπτυξη του σχετικού συστήματος ΤΠ, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη του νέου πλαισίου αδειοδότησης επενδύσεων, εξακολουθεί να καθυστερεί λόγω νομικών προκλήσεων.

Οι αρχές σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή βασικών μεταρρυθμίσεων του επιχειρηματικού περιβάλλοντος που ξεκίνησαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων. Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τις πιστοποιήσεις των εξωτερικών περιβαλλοντικών αξιολογητών και επιθεωρητών, καθώς και το νομικό πλαίσιο σχετικά με τον τουρισμό, με στόχο την ευθυγράμμισή του προς τις αρχές της μεταρρύθμισης των διαδικασιών αδειοδότησης επενδύσεων. Συνεχίζονται οι εργασίες για την περαιτέρω διευκόλυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Εκτός από αξιοσημείωτες βελτιώσεις στα πλαίσια για την αφερεγγυότητα και την επίλυση διαφορών, καθώς και την επικείμενη μεταρρύθμιση των δημόσιων συμβάσεων (βλ. ανωτέρω), οι αρχές βελτίωσαν και επιτάχυναν τη διαδικασία επιστροφής του φόρου προστιθέμενης αξίας. Οι βασικές παρεμβάσεις που έχουν προγραμματιστεί μέχρι τον Μάρτιο του 2021 αποσκοπούν στον εξορθολογισμό και την επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις οικοδομικές άδειες, τις νεοφυείς επιχειρήσεις, τις συνδέσεις ηλεκτρικής ενέργειας και την καταχώριση ακίνητης περιουσίας. Επιπλέον, με την τεχνική υποστήριξη από την Επιτροπή μέσω της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι αρχές σχεδιάζουν πρόσθετα μέτρα σε βασικούς τομείς. Η κυβέρνηση έλαβε επίσης περαιτέρω μέτρα για τη μεταρρύθμιση των αγορών προϊόντων και τη βελτίωση της εποπτείας της αγοράς. Ένα νομοσχέδιο που υποβλήθηκε στο Κοινοβούλιο στις αρχές Νοεμβρίου αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη διασφάλιση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου, επιτρέποντας παράλληλα αποτελεσματικότερους μηχανισμούς εποπτείας της αγοράς και έλεγχο του παράνομου εμπορίου, καθώς και την επέκταση του λιανικού εμπορίου τις Κυριακές σε καταστήματα και λαϊκές αγορές υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τη χάραξη νέας στρατηγικής για την προώθηση του εμπορίου και των άμεσων ξένων επενδύσεων, οι θεσμικές ρυθμίσεις παραμένουν ατελείς, γεγονός που παρεμποδίζει τις προσπάθειες για αύξηση της εξωστρέφειας και αξιοποίηση του δυναμικού της Ελλάδας σε βασικούς τομείς και εξαγωγικές αγορές. Η νέα στρατηγική του Υπουργείου Εξωτερικών που αναμένεται να ενισχύσει το εξαγωγικό δυναμικό της χώρας και να διευκολύνει τις εισερχόμενες άμεσες ξένες επενδύσεις, δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί. Η δημιουργία των αναγκαίων δομών διακυβέρνησης θα ήταν καίριας σημασίας για την ταχεία υλοποίηση της προσαρμογής του χάρτη πορείας ώστε να αντικατοπτρίζονται οι νέες προτεραιότητες, και για τη συνέχιση περαιτέρω προσπαθειών απλούστευσης, μεταξύ άλλων και σε προτελωνειακό επίπεδο. Εν τω

μεταξύ, οι αρχές σημειώνουν πρόοδο όσον αφορά τις ψηφιακές πρωτοβουλίες για τη στήριξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και την προκήρυξη διαγωνισμών για έργα προώθησης των εξαγωγών, ιδίως του ολοκληρωμένου συστήματος ενιαίας θυρίδας που θα αυτοματοποιήσει τις διαδικασίες εισαγωγών και εξαγωγών, το οποίο δρομολογήθηκε τον Οκτώβριο.

Οι αρχές έχουν σημειώσει πρόοδο στον τομέα των δασικών χαρτών και της κατάρτισης κτηματολογίου. Όσον αφορά τους δασικούς χάρτες, το 80 % των εναπομενόντων χαρτών έχουν καταρτιστεί έως τον Οκτώβριο του 2020 και θα αρχίσουν σταδιακά να αναφορτώνονται για δημόσια διαβούλευση. Οι αρχές δεσμεύτηκαν να αναφορτώσουν όλους τους εναπομένοντες χάρτες έως τον Δεκέμβριο του 2020 και η επικύρωση όλων των δασικών χαρτών θα ολοκληρωθεί έως τον Ιούλιο του 2021. Ενώ ο αρχικός στόχος της κάλυψης του 45 % της κτηματογράφησης χρειάστηκε να καθυστερήσει έως τον Δεκέμβριο του 2021 λόγω της πανδημίας και άλλων τεχνικών δυσκολιών, οι αρχές θα υποβάλουν στο Κοινοβούλιο νομοσχέδιο με σκοπό την επιτάχυνση της συλλογής των υπόλοιπων δηλώσεων δικαιωμάτων, το οποίο προβλέπεται να εγκριθεί τον Νοέμβριο του 2020. Έως τον Οκτώβριο του 2020, έχει ολοκληρωθεί το 35 % των κτηματολογικών χαρτών. Ο διαγωνισμός για την ψηφιοποίηση των πράξεων σύστασης υποθήκης είναι έτοιμος να ξεκινήσει, όταν εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση.

Ο οργανισμός κτηματολογίου αναμένεται να είναι πλήρως λειτουργικός έως τα τέλη του 2021, σύμφωνα με τον χάρτη πορείας για το έργο του κτηματολογίου. Η ημερομηνία αυτή είναι μεταγενέστερη από την προβλεπόμενη στο πλαίσιο της αρχικής δέσμευσης για τα μέσα του 2020 και αντικατοπτρίζει τις καθυστερήσεις που σημειώθηκαν λόγω της πανδημίας, αλλά και προγενέστερα. Ο διορισμός της ομάδας διαχείρισης ολοκληρώθηκε και η πρόσληψη της ομάδας μετάβασης, μιας ομάδας που είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της μετάβασης από τα υποθηκοφυλακεία στα κτηματολογικά γραφεία, προχωρά ομαλά.

Επιτεύχθηκε μια σημαντική μεταρρύθμιση της αγοράς ενέργειας καθώς το μοντέλο-στόχος, μια ειδική δέσμευση για τα μέσα του 2020, τέθηκε σε εφαρμογή την 1η Νοεμβρίου, γεγονός που αποτελεί σημαντικό βήμα προς την εκπλήρωση από την Ελλάδα των υποχρεώσεων που απορρέουν από το ενεργειακό κεκτημένο της ΕΕ. Η νέα μορφή των αγορών, που διακρίνονται σε αγορές επόμενης ημέρας, ενδοημερήσιες αγορές και αγορές εξισορρόπησης, αναμένεται να επιτρέψει την καλύτερη διαμόρφωση των τιμών και την ευρύτερη συμμετοχή και πρόσβαση στην αγορά των διαφόρων υπηρεσιών. Ο νέος σχεδιασμός της αγοράς είναι συμβατός με άλλες αγορές της ΕΕ, επιτρέποντας τη μελλοντική σύζευξη με τις γειτονικές αγορές της Ιταλίας και της Βουλγαρίας. Θα καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για να διασφαλιστούν η πλήρης εξάλειψη των στρεβλώσεων στη χονδρική αγορά και η αποτελεσματική παρακολούθηση της αγοράς ενόψει της ισχύος του κατεστημένου φορέα εκμμετάλλευσής της, καθώς και η πλήρης ευθυγράμμισή της με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας.

Οι αρχές υπέβαλαν στις 23 Οκτωβρίου τελική πρόταση για αντιμονοπωλιακά διορθωτικά μέτρα σχετικά με την παραγωγή λιγνίτη από τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού, γεγονός που αποτελεί βασικό βήμα προς την εκπλήρωση της εν λόγω ειδικής δέσμευσης. Ωστόσο, η Επιτροπή αναμένει ακόμη την τελική έγκριση από τις αρχές προκειμένου να ξεκινήσει τη διενέργεια έρευνας αγοράς για τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα, ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή τους στην αγορά το 2021. Η εφαρμογή των διορθωτικών μέτρων θα συνιστά εκπλήρωση της συγκεκριμένης δέσμευσης και συμμόρφωση προς μια προ πολλού ληφθείσα απόφαση των δικαστηρίων της ΕΕ. Λαμβάνοντας υπόψη το πολύ σφιχτό χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των διορθωτικών

μέτρων, τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα ενθαρρύνουν τις ελληνικές αρχές να συνεργαστούν πιο αποτελεσματικά κατά την επόμενη περίοδο αναφοράς.

Η πρόοδος συνεχίστηκε σε άλλους τομείς της ενεργειακής πολιτικής, ενώ απαιτείται βιώσιμη προσέγγιση για την αντιμετώπιση του διαρθρωτικού ελλείμματος του λογαριασμού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Υπάρχουν αυξανόμενες ανησυχίες για το ισοζύγιο του λογαριασμού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και, δεδομένων των φιλοδοξιών της Ελλάδας για αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, είναι σημαντικό να βρεθεί μια προβλέψιμη και ισχυρή προσέγγιση, η οποία δεν θα βασίζεται σε ad hoc παρεμβάσεις και θα συνάδει πλήρως με τη νομοθεσία της ΕΕ. Η προσέγγιση αυτή περιλαμβάνει τη διασφάλιση του επιπέδου και των προϋποθέσεων για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στα οποία έχει χορηγηθεί στήριξη. Ο παροπλισμός των λιγνιτικών μονάδων στην Ελλάδα συνεχίζεται και φέτος θα αποσυρθούν αρκετές μονάδες. Οι αρχές πραγματοποίησαν δημόσια διαβούλευση σχετικά με το γενικό σχέδιο μετάβασης, τη βάση για τις εδαφικές στρατηγικές και τις μελλοντικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να βοηθηθούν οι περιοχές που επλήγησαν από τον παροπλισμό του λιγνίτη έως τα τέλη του 2023.

Ως πρώτο βήμα προς την αναδιοργάνωση των δημόσιων σιδηροδρομικών επιχειρήσεων, οι αρχές βελτιώνουν τη διακυβέρνηση της διευθύνουσας επιτροπής που είναι αρμόδια για τον εξορθολογισμό της υλοποίησης των σιδηροδρομικών έργων. Η διευθύνουσα επιτροπή παρέχει στρατηγική εποπτεία και καθοδήγηση και συντονίζει την κατάρτιση του σχεδίου δράσης για τους σιδηροδρόμους. Έως τα τέλη Δεκεμβρίου θα εκπονηθεί ένα πρώτο σχέδιο του χάρτη πορείας για τη μετατροπή των δύο επιχειρήσεων με ενδιάμεσα στάδια.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η Εταιρεία δημοσίευσε την ετήσια έκθεσή της για το 2019 και τα οικονομικά αποτελέσματά της στα τέλη Σεπτεμβρίου 2020, τα οποία κατέδειξαν σημαντική βελτίωση των χρηματοοικονομικών στοιχείων για τις περισσότερες θυγατρικές της Εταιρείας, καθώς και των οικονομικών αποτελεσμάτων της ίδιας της Εταιρείας για το 2019. Ενώ αναμένεται ότι τα αποτελέσματα του 2020 θα επηρεαστούν από την πανδημία, η διακυβέρνηση και οι λειτουργικές βελτιώσεις στο χαρτοφυλάκιο εταιρειών της Εταιρείας φαίνεται ότι έχουν βελτιώσει τις ικανότητές τους να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της πανδημίας.

Συνεχίστηκαν οι εργασίες σχετικά με συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Όσον αφορά την εφαρμογή του στρατηγικού σχεδίου της Εταιρείας, (i) οι αρχές βρίσκονται σε διαδικασία επικαιροποίησης των υπουργικών κατευθυντήριων γραμμών, οι οποίες περιγράφουν το γενικό όραμα και τις προσδοκίες της κυβέρνησης για την Εταιρεία και αναμένεται να ολοκληρωθούν έως τα τέλη του 2020. Το στρατηγικό σχέδιο θα επικαιροποιηθεί μετά την έκδοση των υπουργικών κατευθυντήριων γραμμών. (ii) η Εταιρεία και οι κρατικές επιχειρήσεις υλοποιούν την επόμενη φάση εφαρμογής του μηχανισμού συντονισμού: δήλωση δεσμεύσεων, στην οποία θα καθορίζονται οι οικονομικοί, επιχειρησιακοί και άλλοι στόχοι των κρατικών επιχειρήσεων και αναμένεται να οριστικοποιηθεί έως τον Δεκέμβριο του 2020. Επιπλέον, οι αρχές δήλωσαν την πρόθεσή τους να προχωρήσουν στην προετοιμασία συμβάσεων επιδόσεων που καθορίζουν υποχρεώσεις παροχής δημόσιας υπηρεσίας για περιορισμένο αριθμό κρατικών επιχειρήσεων. Η αξιολόγηση των διοικητικών συμβουλίων των κρατικών επιχειρήσεων πλησιάζει στην ολοκλήρωσή της, ενώ εκκρεμεί μόνο μία από τις δεκατρείς αξιολογήσεις διοικητικών συμβουλίων κρατικών επιχειρήσεων, ήτοι εκείνη του Ελληνικού Οργανισμού Εκθέσεων (HELEXPO), η οποία αναμένεται να

ολοκληρωθεί έως τον Δεκέμβριο του 2020. Η μεταφορά του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου, η οποία αποδεικνύεται ιδιαίτερα περίπλοκη, σημειώνει πρόοδο παρά τις καθυστερήσεις. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την πρόσκληση υποβολής προσφορών έχουν λάβει περαιτέρω παράταση και αναμένεται πλέον να ολοκληρωθούν έως τον Νοέμβριο του 2020, ενώ οι εργασίες συντήρησης βρίσκονται σε εξέλιξη.

Προκειμένου η δημιουργία του μηχανισμού προετοιμασίας έργων να γίνει με τρόπο που μεγιστοποιεί τη συμβολή του στην επιτάχυνση της απορρόφησης των κονδυλίων της ΕΕ στην Ελλάδα, οι αρχές πρότειναν να δοθεί εντολή στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου να αναλάβει τα καθήκοντα αυτά. Αυτή η νέα εντολή για το Ταμείο θα αντιπροσώπευε αύξηση τόσο του αριθμού των απασχολουμένων σε αυτό όσο και των ευθυνών του. Θα είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι η ανάθεση της επιπλέον αυτής εντολής στο Ταμείο δεν θα επηρεάσει την ικανότητα της Εταιρείας να εκτελεί τη βασική εντολή της, ούτε θα επηρεάσει την ανεξαρτησία της.

Έχει σημειωθεί ικανοποιητική πρόοδος σε ορισμένες συναλλαγές που περιλαμβάνονται στο σχέδιο αξιοποίησης περιουσιακών στοιχείων, ενώ σε άλλες συναλλαγές ανέκυψαν καθυστερήσεις οφειλόμενες εν μέρει στην πανδημία.

- **Δύο συναλλαγές πλησιάζουν στο στάδιο της ολοκλήρωσης**. Οι αρχές διατήρησαν την ισχυρή προσήλωσή τους και τις προσπάθειές τους με σκοπό την ολοκλήρωση των προϋποθέσεων για το οικονομικό κλείσιμο της συναλλαγής του *Ελληνικού*. Μετά την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας της 18ης Σεπτεμβρίου, με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση ακύρωσης σε σχέση με τον εν εξελίξει διαγωνισμό για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καζίνο, έχει καθοριστεί ο τρόπος για το οικονομικό κλείσιμο της συναλλαγής. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες εκκρεμείς νομικές υποθέσεις που θα συζητηθούν τον Νοέμβριο του 2020. Παρά ορισμένα τεχνικά ζητήματα, η *παραχώρηση της μαρίνας Αλίμου* αναμένεται να κλείσει οικονομικά πριν από τα τέλη του έτους.

- **Ενώ η πρόοδος όσον αφορά τις απαιτούμενες ενέργειες που εκκρεμούν για την *παραχώρηση της Εγνατίας Οδού* ήταν τους τελευταίους μήνες βραδύτερη από ό, τι αναμενόταν, οι αρχές έλαβαν πρόσφατα σημαντικά μέτρα για την ολοκλήρωση της εν λόγω συναλλαγής.** Συγκεκριμένα, σημαντικός αριθμός σταθμών διοδίων ολοκληρώθηκε και τέθηκε σε λειτουργία στις αρχές Νοεμβρίου, ένας επιπλέον αριθμός αναμένεται να ολοκληρωθεί και να τεθεί σε λειτουργία πριν από την ημερομηνία υποβολής δεσμευτικών προσφορών που είχε προγραμματιστεί για τις 11 Δεκεμβρίου, και το Υπουργείο Υποδομών δεσμεύτηκε να θέσει σε λειτουργία όλους τους σταθμούς διοδίων πριν από την έναρξη της σύμβασης παραχώρησης. Το γεγονός αυτό αναμένεται να εξασφαλίσει ροές εσόδων για το έργο και να καταδείξει τη δέσμευση των αρχών να προχωρήσουν στην υλοποίησή του. Επιπλέον, κατά τους τελευταίους δύο μήνες σημειώθηκε κάποια πρόοδος σε σχέση με τις απαιτούμενες εργασίες για την αδειοδότηση των υπόλοιπων 14 σηράγγων. Η στενή παρακολούθηση θα συνεχιστεί.

- **Σημειώθηκε πρόοδος σε ορισμένες άλλες εν εξελίξει συναλλαγές.** Σε αυτές περιλαμβάνεται η συναλλαγή της *Δημόσιας Επιχείρησης Αερίου — ΔΕΠΑ Υποδομών*, για την οποία η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας αποσαφήνισε το πλαίσιο τιμολόγησης για τους διαχειριστές συστημάτων διανομής, καθώς και την περίμετρο του περιουσιακού στοιχείου προκειμένου να διασφαλιστεί ότι παραμένει συνεκτικό και ελκυστικό. Η φάση της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο για τρεις

περιφερειακούς λιμένες και την *υπόγεια αποθήκη φυσικού αερίου στο κοίτασμα Νότια Καβάλα*, προσελκύοντας μεγάλο ενδιαφέρον επενδυτών.

- **Ορισμένες συναλλαγές χρειάστηκε να καθυστερήσουν λόγω σημαντικής μείωσης της αξίας κεφαλαιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων συνεπεία της πανδημίας**. Αυτό ισχύει ιδίως για την εταιρεία *Ελληνικά Πετρέλαια*, η οποία είχε ήδη βρεθεί στο παρελθόν αντιμέτωπη με σημαντικές καθυστερήσεις μετά την αποτυχία του πρώτου διαγωνισμού στα μέσα του 2019· το Ταμείο έκρινε επί του παρόντος σκόπιμο να μεταθέσει την έναρξη της συναλλαγής σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο. Ομοίως, η *πώληση του 30 % του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών* αναβλήθηκε και το Ταμείο θα καθορίσει τα επόμενα βήματα μόλις βελτιωθεί η κατάσταση, πιθανώς στα τέλη του 2021.

Εκτός του πεδίου εφαρμογής του σχεδίου ανάπτυξης περιουσιακών στοιχείων που εφαρμόζεται από το Ταμείο, οι αρχές καταβάλλουν προσπάθειες για την αντιμετώπιση των μακροχρόνιων αδυναμιών ορισμένων κρατικών επιχειρήσεων. Στις προσπάθειες αυτές εντάσσονται η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων της *Ελληνικής Αεροπορικής Βιομηχανίας (ΕΑΒ)* και η πώληση των περιουσιακών στοιχείων της *Ελληνικής Βιομηχανίας Οχημάτων (ΕΛΒΟ)*, εταιρείας που τελεί υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης. Οι αρχές λαμβάνουν επίσης μέτρα για την επίλυση ζητημάτων που ανέκυψαν στο πλαίσιο της ανάκτησης ασυμβίβαστων κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με μακροχρόνιες αποφάσεις της Επιτροπής (πώληση περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας παραγωγής σιδηρονικελίου *ΛΑΡΚΟ* και στήριξη της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ) σε σχέση με πρώην περιουσιακά στοιχεία των *Ελληνικών Ναυπηγείων*).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Οι αρχές έχουν σημειώσει περαιτέρω πρόοδο όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στη δημόσια διοίκηση. Ο εκσυγχρονισμός της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο καθώς οι φορείς του δημόσιου τομέα στη συντριπτική τους πλειονότητα έχουν πλέον ολοκληρώσει τα ψηφιακά οργανογράμματά τους, μια ειδική δέσμευση για τα τέλη του 2020. Έως τα τέλη Οκτωβρίου, πάνω από το 80 % των φορέων της γενικής κυβέρνησης είχαν ολοκληρώσει τα ψηφιακά οργανογράμματά τους και οι αρχές αναμένουν ότι σχεδόν όλοι οι φορείς θα ολοκληρώσουν το έργο αυτό έως τα τέλη του 2020. Η κατάρτιση περιγραφών θέσεων εργασίας και η σύνδεση της περιγραφής της θέσης εργασίας με τον κάτοχο της θέσης σημειώνουν επίσης πρόοδο, γεγονός που θα επιτρέψει να αναπτυχθεί σύνδεσμος με την Ενιαία Αρχή Πληρωμών μέχρι τα τέλη του τρέχοντος έτους. Η αποπολιτικοποίηση και η επαγγελματοποίηση της δημόσιας διοίκησης συνεχίστηκε καθώς έχει τεθεί σε ισχύ για τους φορείς του δημόσιου τομέα ενιαία διαδικασία επιλογής για ανώτερες διοικητικές θέσεις, η οποία επεκτείνεται πλέον ώστε να καλύπτει μεγάλο μέρος όλων των φορέων της γενικής κυβέρνησης. Ολοκληρώθηκε ο διορισμός όλων των μόνιμων υπηρεσιακών γραμματέων. Οι αρχές έχουν επίσης σημειώσει πρόοδο σε ορισμένες άλλες ενέργειες που προβλεπόταν να αναληφθούν έως τα τέλη του έτους, στις οποίες περιλαμβάνονται η οριστική διατύπωση νόμου για την περαιτέρω ενίσχυση του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (που αναμένεται να δημοσιευθεί για δημόσια διαβούλευση τον Νοέμβριο) και η ολοκλήρωση του γύρου αξιολόγησης επιδόσεων για το 2019.

Οι αρχές λαμβάνουν μέτρα για τον έλεγχο του μεγέθους του δημόσιου τομέα. Η εξέλιξη τόσο του μόνιμου όσο και του έκτακτου προσωπικού το 2020, παραμένει σύμφωνη με τα σχέδια προσλήψεων. Ωστόσο, η αναμενόμενη μείωση των έκτακτων θέσεων μετά τη

μετατροπή τους σε μόνιμες θέσεις υπήρξε αργή και πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες ώστε η μείωση να είναι εμφανής στα στοιχεία για το προσωπικό στα τέλη του 2020. Οι αρχές εργάζονται για τον καθορισμό ετήσιου ανώτατου ορίου για το έκτακτο προσωπικό έως τα τέλη του 2020. Σε μια προσπάθεια να αξιοποιηθούν τα διδάγματα που παρελθόντος, οι αρχές τεκμηριώνουν τις αποκλίσεις από τις διαδικασίες πρόσληψης και το ενιαίο μισθολόγιο, με αρχική εστίαση στην περίοδο που ξεκινάει τον Ιούλιο του 2019, ενώ τα προηγούμενα έτη θα καλυφθούν στο δεύτερο στάδιο.

Για την ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και της πρόσβασης στο δίκαιο, οι αρχές ετοιμάζουν την κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την αγορά εργασίας, μια ειδική δέσμευση για τα τέλη του 2020, και προσδιόρισαν περαιτέρω τομείς για κωδικοποίηση. Η διαδικασία διαφέρει από τον εκσυγχρονισμό ορισμένων πτυχών της εργατικής νομοθεσίας που αναφέρεται ανωτέρω, ενώ έχουν παρουσιαστεί καθυστερήσεις λόγω της πανδημίας. Ο νέος κώδικας εργατικού δικαίου αναμένεται να εγκριθεί έως τα τέλη του 2020. Το ετήσιο πρόγραμμα κωδικοποίησης για το 2021, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών, περιλαμβάνει ένα φιλόδοξο πρόγραμμα που καλύπτει τη χωροταξία και την πολεοδομία, την εμπορία αγαθών και υπηρεσιών, την είσπραξη των δημοσίων εσόδων και τη χρηματοδότηση των κομμάτων.

Οι αρχές προχωρούν σε βασικές μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση των ψηφιακών επιδόσεων της Ελλάδας, με τη βοήθεια μιας ολοκληρωμένης ψηφιακής στρατηγικής που βρίσκεται σε εξέλιξη και ενός νεοεκδοθέντος ενοποιημένου νομικού πλαισίου για την ψηφιακή διακυβέρνηση. Η νέα εθνική ψηφιακή στρατηγική («Ψηφιακή Βίβλος»), η οποία αναμένεται να υποβληθεί προσεχώς σε δημόσια διαβούλευση, περιγράφει το φιλόδοξο θεματολόγιο ψηφιακού μετασχηματισμού και τις μεταρρυθμιστικές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα τέσσερα έτη. Ο Κώδικας Ψηφιακής Διακυβέρνησης εγκρίθηκε στις 22 Σεπτεμβρίου 2020 και αποτελεί βασικό ορόσημο για την Ελλάδα όσον αφορά τη μεταφορά της οδηγίας της ΕΕ για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών. Οι αρχές σκοπεύουν να υποβάλουν σύντομα σχέδιο δράσης σχετικά με τα μέτρα που απαιτούνται για την πλήρη εφαρμογή του νέου κώδικα.

Καταγράφεται απτή πρόοδος όσον αφορά την απλούστευση και την ψηφιοποίηση των διαδικασιών και των δεδομένων του δημόσιου τομέα, τη διαλειτουργικότητα των δημόσιων συστημάτων και μητρώων, την αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων και ζητήματα συνδεσιμότητας. Οι εργασίες για την απλούστευση και την ψηφιοποίηση των διαδικασιών συνεχίζονται μέσω της εφαρμογής του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών, ιδίως στους τομείς των μεταφορών και της δικαιοσύνης. Οι αρχές βρίσκονται σε καλό δρόμο για την εφαρμογή του χάρτη πορείας για την ανάπτυξη της διαδικτυακής πύλης ολοκληρωμένων συναλλαγών (gov.gr). Συνεχίζονται επίσης οι εργασίες για την προώθηση της διαλειτουργικότητας των δημόσιων μητρώων και συστημάτων και προκηρύχθηκε διαγωνισμός για την ψηφιοποίηση των γεωχωρικών δεδομένων για την κατάρτιση του ενιαίου ψηφιακού χάρτη και του Εθνικού Μητρώου Υποδομών. Οι βελτιώσεις στις ψηφιακές δεξιότητες, τη συνδεσιμότητα και την υιοθέτηση νέων τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις παραμένουν βασικές προτεραιότητες για την Ελλάδα, καθώς οι αρχές εξακολουθούν να εφαρμόζουν τη στρατηγική τους για την αναβάθμιση των ψηφιακών δεξιοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της Εθνικής Ψηφιακής Ακαδημίας και του Εθνικού Συνασπισμού για τις ψηφιακές δεξιότητες και θέσεις εργασίας. Τα ζητήματα συνδεσιμότητας αντιμετωπίζονται μέσω του πλειστηριασμού των πρωτοπόρων ζωνών 5G που έχει προγραμματιστεί για τα τέλη του 2020· οι αρχές αναμένουν τελικά να φτάσουν την κατά 96 % κάλυψη με δίκτυο 5G, γεγονός που θα απαιτήσει μεγάλες επενδύσεις σε δίκτυα πολύ

υψηλής χωρητικότητας. Το καινοτόμο πρόγραμμα για ένα εθνικό ταμείο 5G στην Ελλάδα, το οποίο θεσπίστηκε με τον πρόσφατα εγκριθέντα Κώδικα Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αναμένεται να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην ανάπτυξη του οικοσυστήματος 5G.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Σταθερή πρόοδος σημειώθηκε όσον αφορά τη μετάβαση στην υποχρεωτική ηλεκτρονική κατάθεση και επεξεργασία δικογράφων σε όλα τα δικαστήρια και συνεχίζονται οι εργασίες σχετικά με την απόδοση ηλεκτρονικών υπογραφών σε δικαστές και ασκούντες νομικά επαγγέλματα. Οι αρχές δεσμεύτηκαν να υποβάλουν σύντομα σχέδιο δράσης για *πρωτοβουλίες που σχετίζονται με την ηλεκτρονική κατάθεσ*η, το οποίο θα περιλαμβάνει χαρτογράφηση της τρέχουσας κατάστασης και θα περιγράφει λεπτομερώς τις προγραμματισμένες δράσεις, συμπεριλαμβανομένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης. Τα επόμενα βήματα περιλαμβάνουν τη θέσπιση νομοθεσίας, έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2020. Όσον αφορά την *ηλεκτρονική έκδοση δικαστικών αποφάσεων*, οι αρχές σχεδιάζουν να διανείμουν σε όλα τα δικαστήρια, έως τα τέλη Ιανουαρίου 2021, λογισμικό που έχει αναπτυχθεί για τον σκοπό αυτό από το Δικαστήριο Πειραιώς. Σημειώθηκε περαιτέρω πρόοδος όσον αφορά την *ηλεκτρονική έκδοση δικαστικών πιστοποιητικών*. Μετά την άρση των ανησυχιών σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, οι αρχές αναμένουν να ολοκληρωθεί η απόδοση ηλεκτρονικών υπογραφών στους δικαστές και τους δικαστικούς υπαλλήλους έως τον Νοέμβριο του 2020. Οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι έτοιμο να αναλάβει νομοθετική πρωτοβουλία όπως απαιτείται σε σχέση με την απόδοση ηλεκτρονικών υπογραφών στους ασκούντες νομικά επαγγέλματα ενόψει της έναρξης ισχύος της υποχρεωτικής ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφων στα διοικητικά δικαστήρια τον Ιανουάριο του 2021.

Συνεχίζεται η αξιολόγηση των προσφορών στο πλαίσιο του διαγωνισμού για τη δεύτερη φάση του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης, που αποτελεί ειδική δέσμευση για τα τέλη του 2020, και οι αρχές επιβεβαίωσαν την πρόθεσή τους να αναθέσουν τη σύμβαση στον επιλεγέντα υποψήφιο τον Δεκέμβριο του 2020. Μετά την υποβολή προς έγκριση του τεχνικού μέρους των προσφορών στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, οι αρχές προβλέπουν την ολοκλήρωση της αξιολόγησης του οικονομικού μέρους των προσφορών έως τα τέλη Νοεμβρίου του 2020, εγκαίρως ώστε να προχωρήσουν όπως είχε προγραμματιστεί στην ανάθεση της σύμβασης τον Δεκέμβριο του 2020.

Σταθερή πρόοδος σημειώθηκε και σε άλλες μεταρρυθμίσεις του δικαστικού συστήματος και συγκεκριμένα:

- *Οι αρχές ανέλαβαν ορισμένες πρωτοβουλίες για να υποστηρίξουν τη λειτουργία της διαμεσολάβησης.* Η Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης δημιουργεί υπηρεσία υποστήριξης για τους ασκούντες νομικά επαγγέλματα και τους πολίτες, με σκοπό την παροχή νομικής καθοδήγησης και υποστήριξης στα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αρχές παρακολουθούν την εφαρμογή της διαμεσολάβησης.

- *Έως τον Δεκέμβριο του 2020 θα υποβληθεί έκθεση προόδου στην οποία θα περιγράφονται λεπτομερώς τα επόμενα βήματα για την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τα ειδικά τμήματα των πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων.* Την 1η Οκτωβρίου 2010, η ολομέλεια του Εφετείου Αθηνών αποφάσισε ομόφωνα να συγκροτήσει δύο ειδικά τμήματα για την εκδίκαση υποθέσεων στους τομείς του ανταγωνισμού, των ηλεκτρονικών συναλλαγών, της ενέργειας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, και

αναμένεται να ακολουθήσουν και άλλα δικαστήρια, μετά τον διορισμό των νεοεκλεγεισών δικαστικών διοικήσεων τον Οκτώβριο του 2020.

- *Η ροή των εργασιών για τη βελτίωση των μεθόδων εργασίας στα δικαστήρια, που αποτελεί σημαντικό μέρος της εν εξελίξει μεταρρύθμισης της δικαιοσύνης, προχωρεί όπως έχει προγραμματιστεί.* Ο Κώδικας Δικαστικών Υπαλλήλων αναμένεται να εγκριθεί τον Δεκέμβριο του 2020. Στόχος των αρχών είναι η αναβάθμιση και η διατήρηση αυστηρών προτύπων για τις επιδόσεις των δικαστικών υπαλλήλων, κυρίως μέσω της καλλιέργειας υψηλού αισθήματος καθήκοντος. Η αναθεώρηση ορισμένων τμημάτων του σχεδίου Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών, που αναμένεται να έχει ως συνέπεια βελτιώσεις στη μεθοδολογία αξιολόγησης και επαγγελματικής εξέλιξης των δικαστικών λειτουργών και στην αντιμετώπιση των πειθαρχικών ζητημάτων, θα ανατεθεί σε νομοπαρασκευαστική επιτροπή τον Ιανουάριο του 2021 με σκοπό την έγκαιρη έγκρισή της για την έναρξη του επόμενου δικαστικού έτους τον Σεπτέμβριο του 2021. Το έργο της θα επικαιροποιείται με τεχνική υποστήριξη παρεχόμενη μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

- *Η προκήρυξη του διαγωνισμού για το έργο «JustStat» σχετικά με τη σύσταση υπηρεσίας στατιστικών στοιχείων όσον αφορά τα δικαστικά δεδομένα αναμένεται να πραγματοποιηθεί έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2020.* Παράλληλα, οι αρχές επιβεβαίωσαν ότι βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας παράγωγο δίκαιο, σε συνεργασία με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, όσον αφορά την παροχή τεχνικών γνώσεων.

Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας είναι πλέον πλήρως λειτουργική, γεγονός που αναμένεται να βελτιώσει τον συντονισμό, ενώ έχουν ληφθεί και ορισμένα σημαντικά μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς στον πολιτικό τομέα. Η Εθνική Αρχή Διαφάνειας επιβλέπει την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς, το οποίο παρουσιάζει ενθαρρυντικά αποτελέσματα, και, μεταξύ άλλων, έχει υποστηρίξει τη χάραξη ειδικής στρατηγικής από το Υπουργείο Υγείας για την καταπολέμηση της διαφθοράς. Η καταπολέμηση της διαφθοράς στον πολιτικό τομέα έχει σημειώσει πρόοδο, με τη δρομολόγηση σχεδίου κωδικοποίησης της νομοθεσίας για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων το 2021 και την έγκριση του νόμου για τις δραστηριότητες των ομάδων συμφερόντων που θα τεθεί σε ισχύ από τα μέσα του 2021. Οι αρχές δεν έχουν ακόμη βελτιώσει την προσβασιμότητα ορισμένων βάσεων δεδομένων από τους φορείς που είναι επιφορτισμένοι με τους ελέγχους των δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων και δεν έχουν ακόμη ευθυγραμμίσει τον κατάλογο των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων που υπόκεινται σε δήλωση περιουσιακών στοιχείων με τον επικαιροποιημένο ορισμό των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων. Τέλος, η Αρχή εποπτεύει μια σημαντική μεταρρύθμιση η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή υγιών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου σε ολόκληρη τη δημόσια διοίκηση και αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στην καταπολέμηση της διαφθοράς στη δημόσια διοίκηση, καθώς και στον τομέα της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών.

Η εφαρμογή των συστάσεων της Ομάδας χωρών κατά της διαφθοράς όσον αφορά την άμβλυνση των κυρώσεων για δωροδοκία δημόσιων υπαλλήλων βρίσκεται σε εξέλιξη. Η εφαρμογή αυτών των συστάσεων απαιτεί τη συνολική επανεξέταση του νομικού πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς των δημοσίων υπαλλήλων πριν από τη σύνταξη τροποποιήσεων των σχετικών κωδίκων, που αναμένεται να υποβληθεί έως τα μέσα του 2021. Η Ομάδα χωρών κατά της διαφθοράς κάλεσε τις αρχές να υποβάλουν έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν για την εφαρμογή των συστάσεών τους έως τα τέλη Οκτωβρίου του 2021. Η ταχεία έγκριση των διατάξεων που αφορούν τις συστάσεις της Ομάδας χωρών κατά της

διαφθοράς θα επιτρέψει στην Ελλάδα να καταπολεμήσει αποτελεσματικότερα τη διαφθορά των δημοσίων υπαλλήλων και να συμμορφωθεί επίσης με τη σύμβαση ποινικού δικαίου για τη διαφθορά και το πρόσθετο πρωτόκολλό της.